

Etelä-Savon
hyvinvointialue

ELOISA

**ETELÄ-SAVON
PERHEKESKUS**

Perhekeskustoiminnan seuranta- ja arviointi 2023

Etelä-Savon perhekeskustoiminta
30.4.2024

Etelä-Savon perhekeskustoiminnan keskeiset asiakirjat

- Etelä-Savon perhekeskustoiminnan yhteistyösopimus (2020-2021, 2022-2023, 2024-2025)
- Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (2019-2021, 2022-2023, 2024-2025)
- Perhekeskustoiminnan toimintasuunnitelma

Perhekeskustoiminnan seuranta- ja arviointi

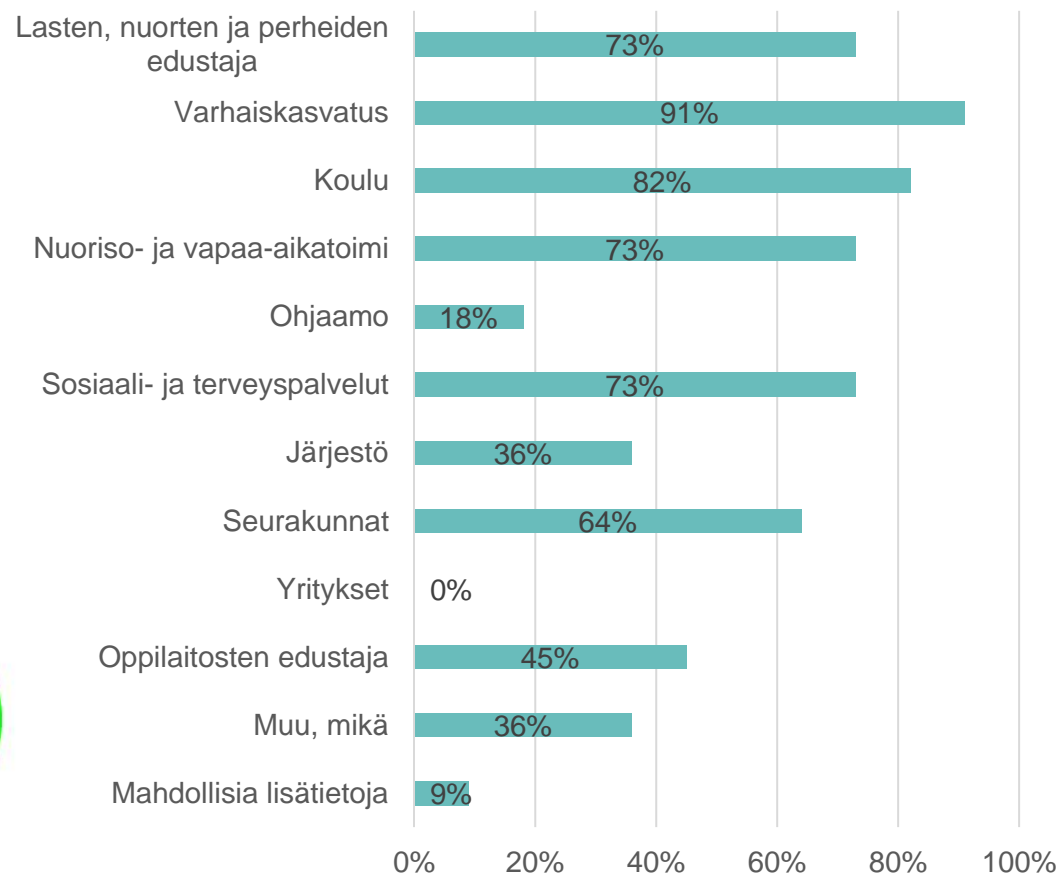
- Etelä-Savon perhekeskustoiminta on käynnistynyt osana LAPE muutosohjelmaa vuoden 2017 alussa
- Muutosohjelman monitoimijaisessa yhteistyössä on koottu perhekeskustoiminnan ja Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seuranta- ja arviointipaketti, joka sisältää kolme osiota
 1. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi-indikaattorit
 2. Perheiden arviointikysely perhekeskustoiminnasta
 3. Kuntakohtaisten lasten, nuorten ja perheiden monitoimijaisten työryhmien arviointikysely
- Ensimmäinen arviointipaketti on toteutettu vuoden 2020 toiminnasta valmistuen 2021, edellinen valmistui keväällä 2022 koskien vuotta 2021

Taustatiedot

Toimijoiden kyselyn taustatiedot

- Kyselyn vastausaika 5.1.-29.2.2024.
Kysely suljettu 11.3.2024.
 - Kysely suunnattu lasten, nuorten ja perheiden toimintaa ja palveluja tarjoaville tahoille.
 - Kyselyyn vastattiin **kuntakohtaisesti**, monialaisesti työryhmässä yhdessä arvioiden.
 - Vastauksia kirjattiin **1kpl/kunta**.
 - Arviointia tehtiin peilaten edelliseen kokonaiseen kalenterivuoteen eli vuoteen 2023
 - Vastauksissa verrataan tuloksia aiempiin toimijoiden kyselyihin, joissa arvioitavana vuodet 2021 ja 2020
- N11
Enonkoski
Juva
Kangasniemi
Mikkeli
Mäntyharju
Pertunmaa
Pieksämäki
Puumala
Rantasalmi
Savonlinna
Sulkava
 - Ei vastausta
Hirvensalmi

Toimijoiden kysely; Työryhmän monitoimijuus

Verrattuna 2021 kyselyyn,
yli 10% muutokset:

Vahvistunut

- Lasten, nuorten ja perheiden edustus (40% → 73%)
- Sosiaali- ja terveystalvelut (60% → 73%)
- Seurakunnat (30% → 64%)
- Oppilaitosten edustajat (20% → 45%)

Heikentynyt

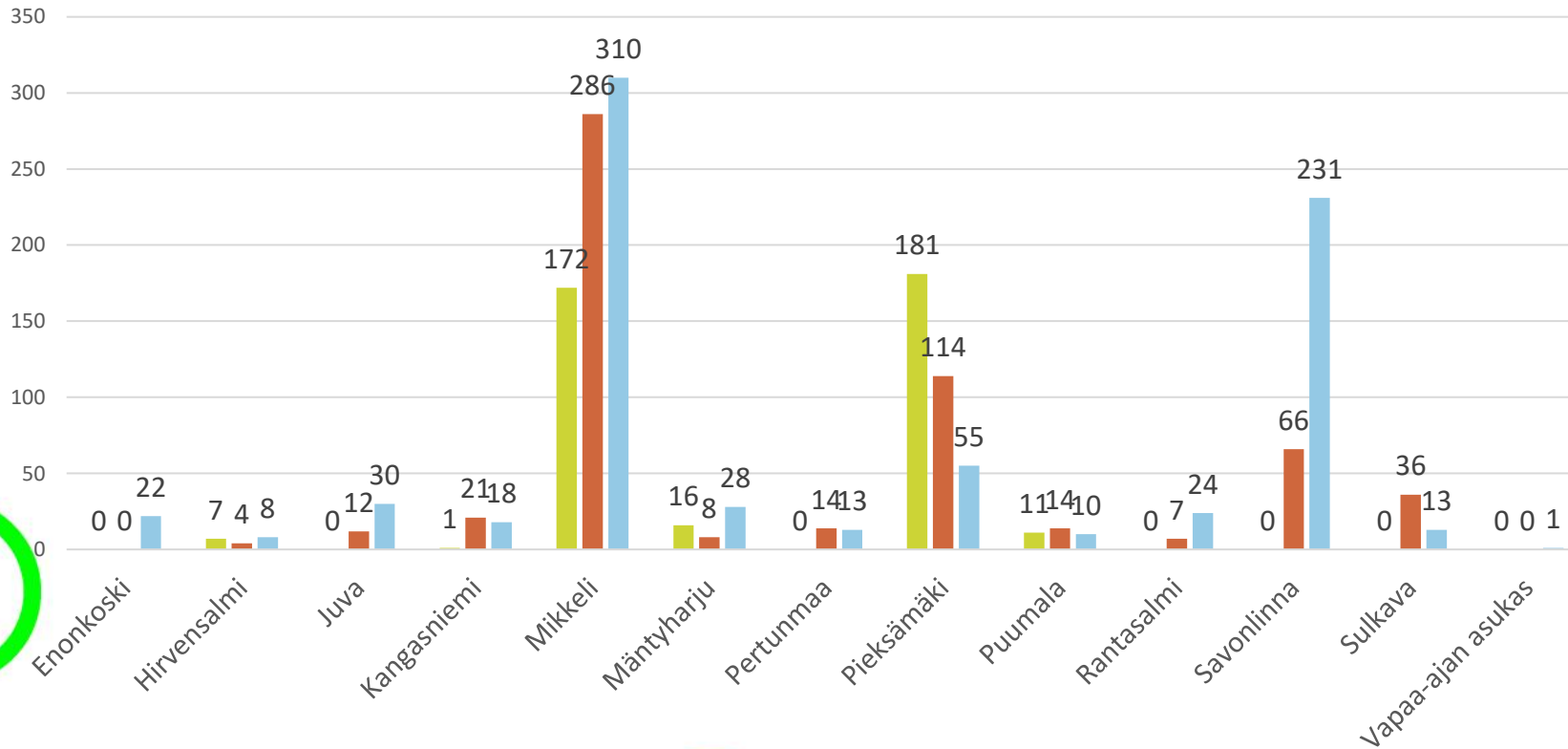
- Ohjaamo (30% → 18%)

Perheiden kysely: Tietojen kerääminen ja analysointi

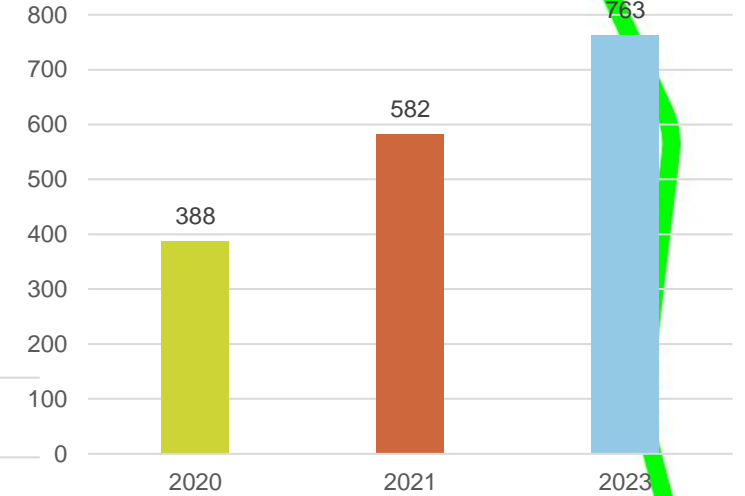
- Kysely oli auki 31.10. - 1.12.2023
- Määrällisten kysymysten osalta tehtiin kuvailevaa tarkastelua eli lukumäärien, suhteellisten osuuksien sekä osittain myös keskiarvojen tarkasteluja
- Jos monivalintakysymyksissä oli ”Joku muu”-vaihtoehto, niin nämä avoimet tekstivastaukset on ryhmitelty ja otsikoitu
- Laajemmat avoimet tekstivastaukset kuten kehittämissideat ym. on ryhmitelty aiheittain

Perheiden kyselyyn vastanneet

Kyselyyn vastanneiden lukumäärä kunnittain

Kyselyyn vastanneiden perheiden määrä

Vuonna 2023 ennätysmäärä kyselyyn vastanneita. 763 perhettä

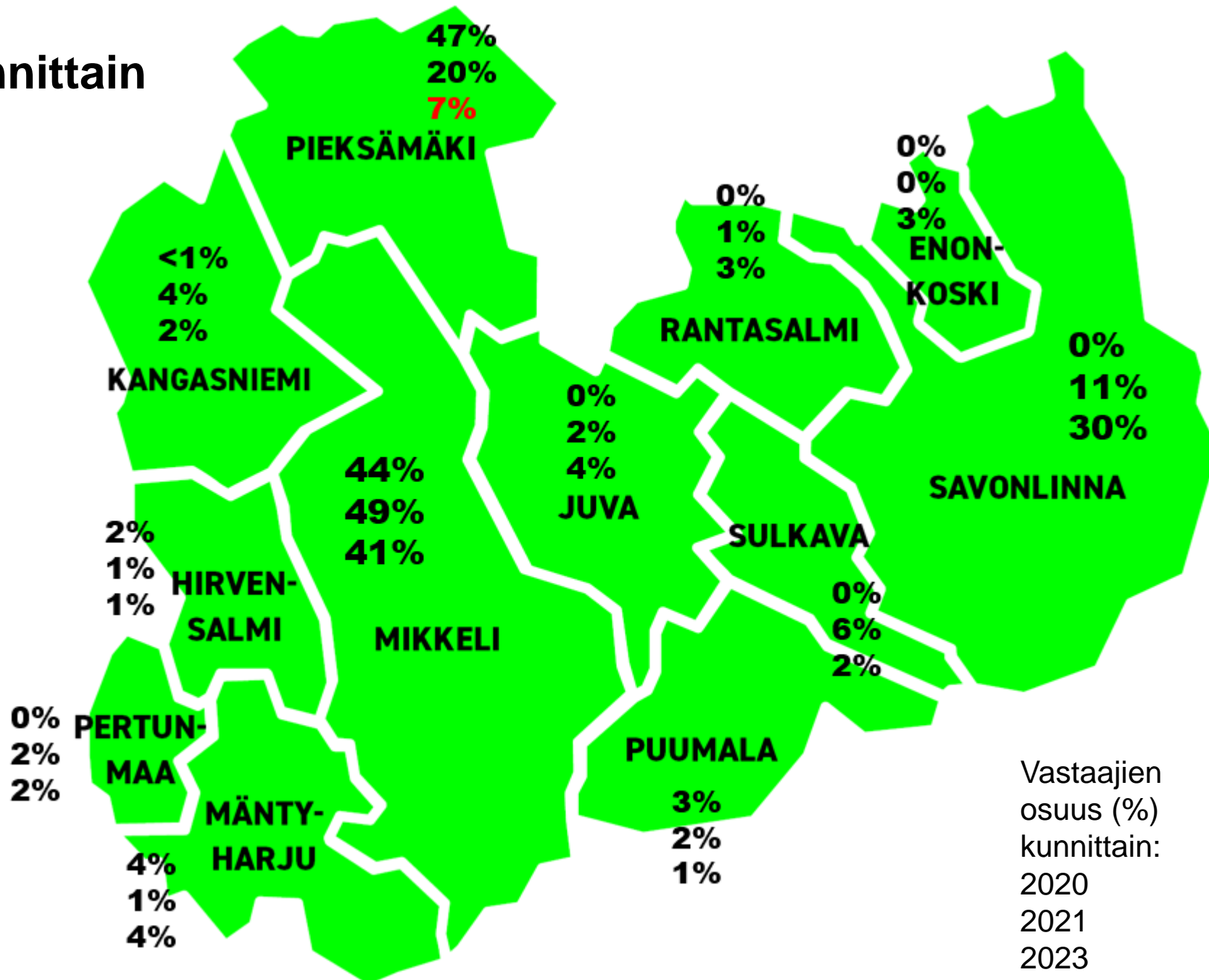
Vastaajien osuus (%) kunnittain

Mikkeliläisten vastaajien osuus kaikista kyselyyn vastaajista on pysynyt koko kyselyn historian ajan yli 40%.

Vuonna 2020, suhteellisesti eniten kyselyyn vastanneita oli Pieksämäeltä (47%).

Vuonna 2023 pieksämäkeläisiä vastaajia oli enää 7% kaikista vastaajista.

Savonlinnan alueelta vastauksia saatu vasta vuodesta 2021 lähtien. Vuoden 2023 kyselyyn vastanneista 30% oli savonlinnalaisia.

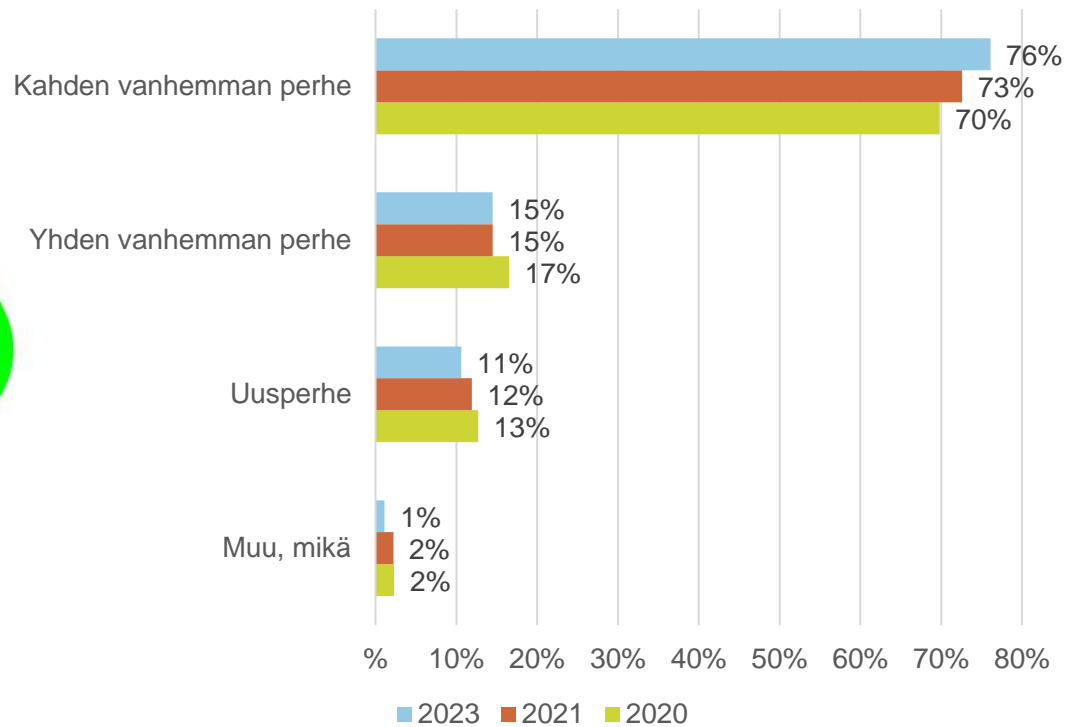

Vastaajien osuus (%) kunnittain:
2020
2021
2023

Perheiden kyselyn vastaajaprofiili

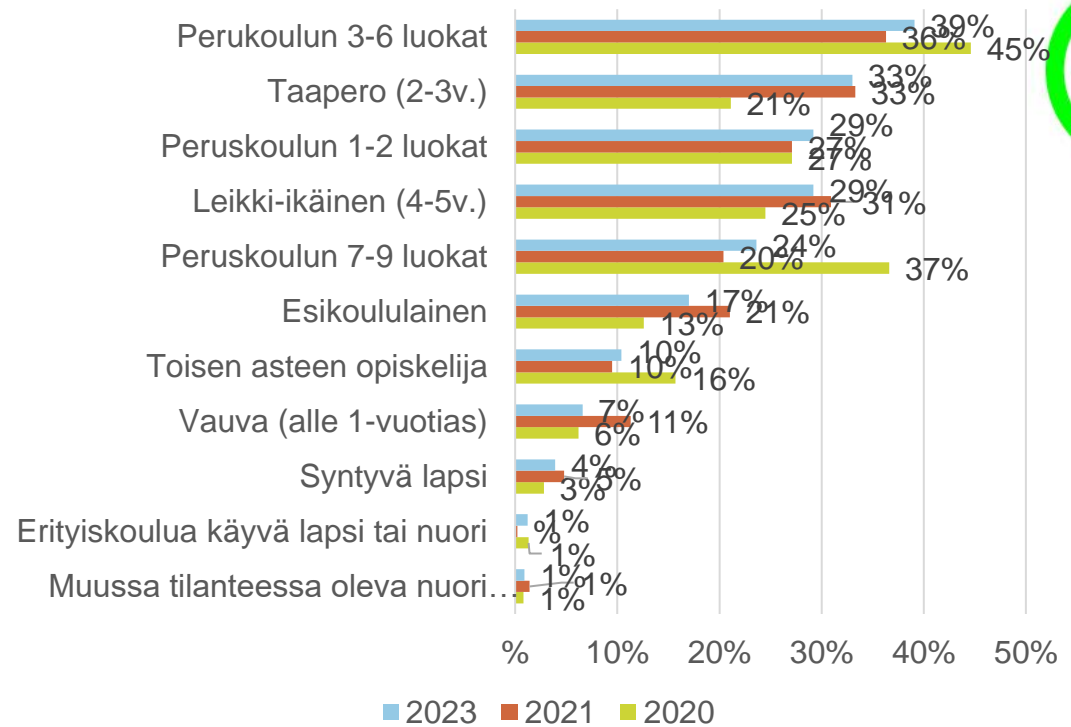
Perhemuodoista kahden vanhemman perhe oli vallitseva perhemuoto myös vuoden 2023 Perhekeskuskyselyyn vastanneiden keskuudessa.

Tämän kyselyn perusteella, kolme neljästä vastaajasta, asuu kahden vanhemman perheessä.

Kaikissa kolmessa kyselyssä suuntaus on ollut sama eli eniten on niitä perheitä, joissa on ainakin yksi peruskoulun 3-6-luokkalainen koululainen

Taaperoikäisiä on ollut kahdessa viimeisimmässä kyselyssä enemmän kuin vuoden 2021 kyselyssä

Synnyttäneisyys ja syntyneet

- Etelä-Savon hyvinvointialueella syntyi vuonna 2022, 714 lasta. Vuonna 2021 syntyi 809 lasta.
- Etelä-Savon hyvinvointialueella on vähiten 0-6 -vuotiaita suhteessa hyvinvointialueen kokonaisasukasmäärään, kun osuutta verrataan Suomen muiden hyvinvointialueiden lasten osuuteen.
- Vuonna 2022 osuudet vaihtelivat Etelä-Savossa kunnittain Puumalan 2,7 prosentista Mikkelin 5,5 prosenttiin.

Elävänä syntyneet Etelä-Savossa kunnittain Sotkanet 1315

	2021	2022
Etelä-Savon hyvinvointialue	809	714
Enonkoski	13	10
Hirvensalmi	14	10
Juva	42	28
Kangasniemi	27	26
Mikkeli	377	345
Mäntyharju	24	21
Pertunmaa	7	6
Pieksämäki	97	93
Puumala	6	15
Rantasalmi	18	12
Savonlinna	172	132
Sulkava	12	16

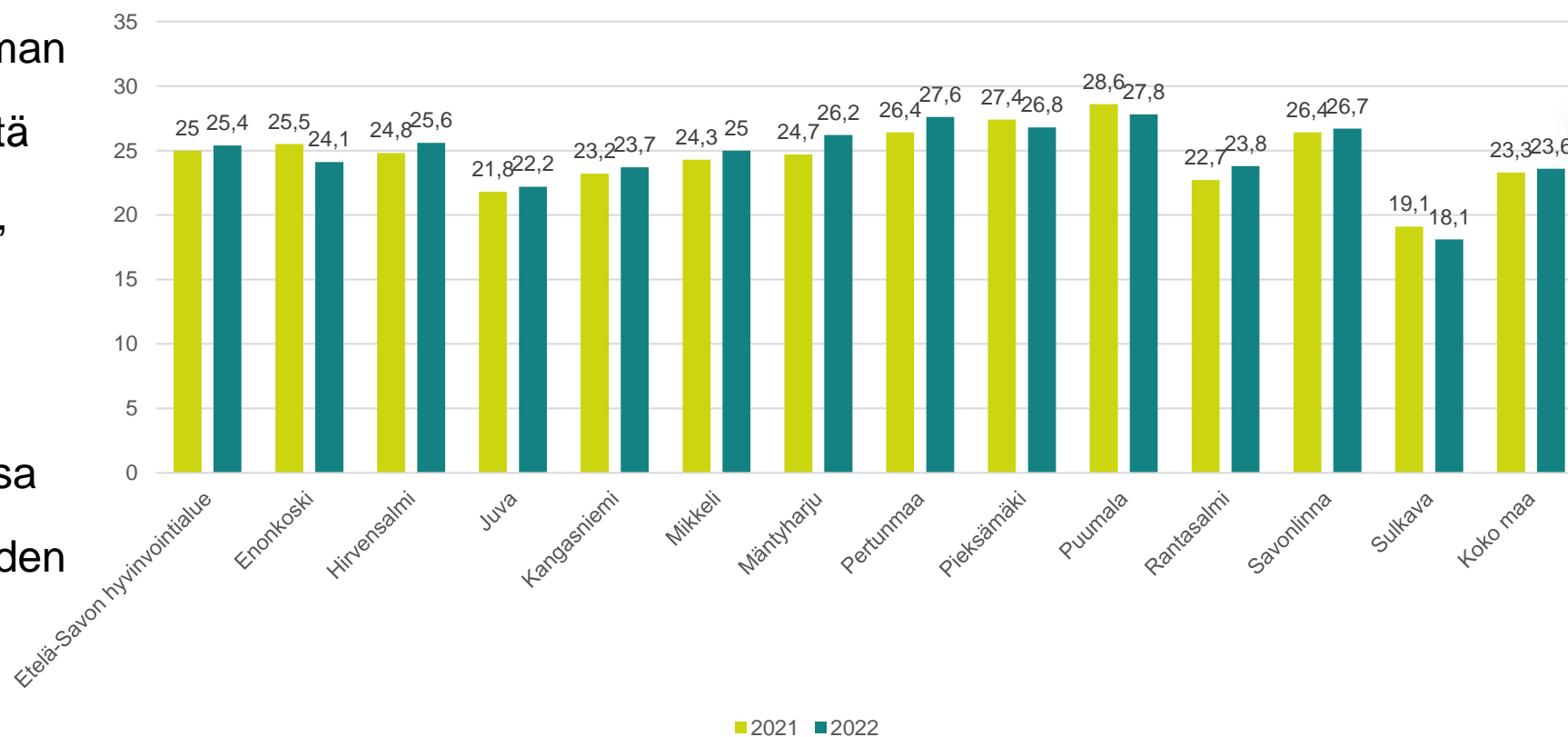
Yhden vanhemman perheet

Perherakenteen osalta voidaan todeta, että Etelä-Savossa on keskimääräistä hieman enemmän yhden vanhemman perheitä kuin koko maassa (Etelä-Savo 25,4 %, koko maa 23,6 % 2022).

Kuntien välillä on selkeitä eroja.

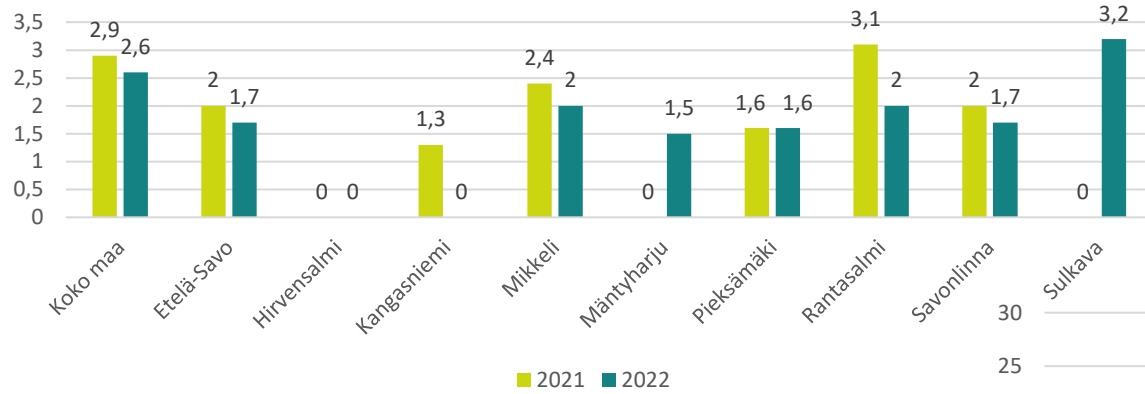
Suurimmassa osassa kuntia yhden vanhemman perheiden määrä on kasvanut.

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä. (Sotkanet 74)

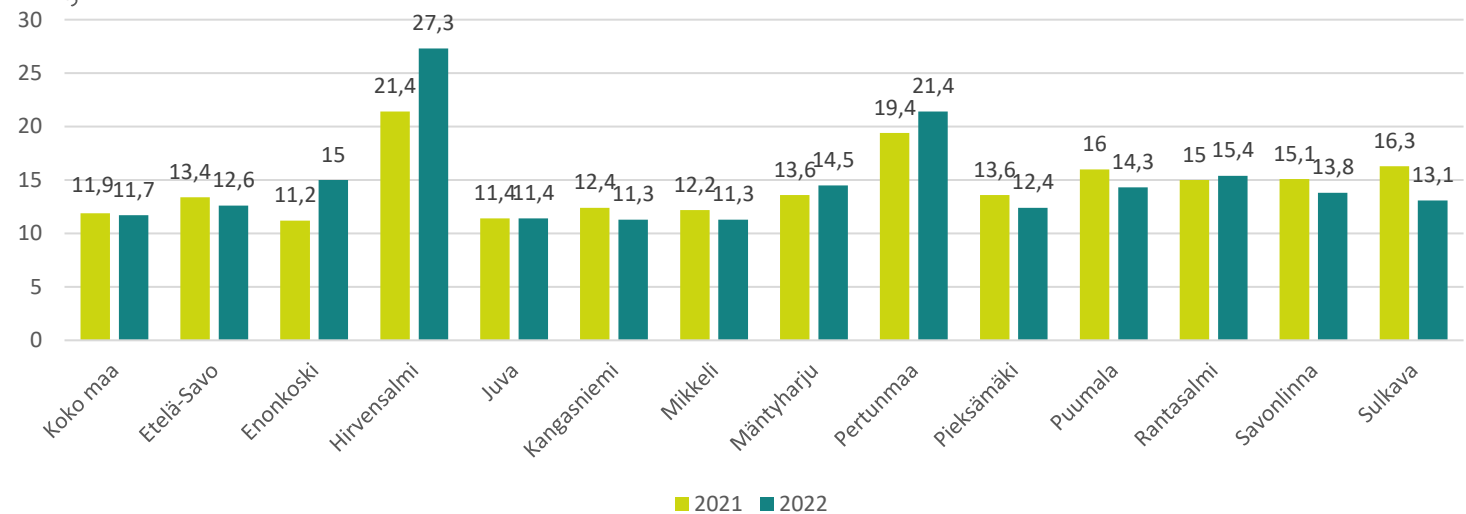
Perheiden pienituloisuus

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, %
lapsiperheistä. *
(Sotkanet 5097)

* Sotkanetissä ei tietoa Enonkosken, Juvan, Pertunmaan ja Puumalan tiedoista.

Lasten pienituloisuusaste.
(Sotkanet 228)

Meidän alueella on koko maahan verrattuna vähemmän toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita lapsiperheitä, mutta Etelä-Savon lasten pienituloisuusaste on koko maata suurempi.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Tiivistelmä; hyvinvointi ja turvallisuus

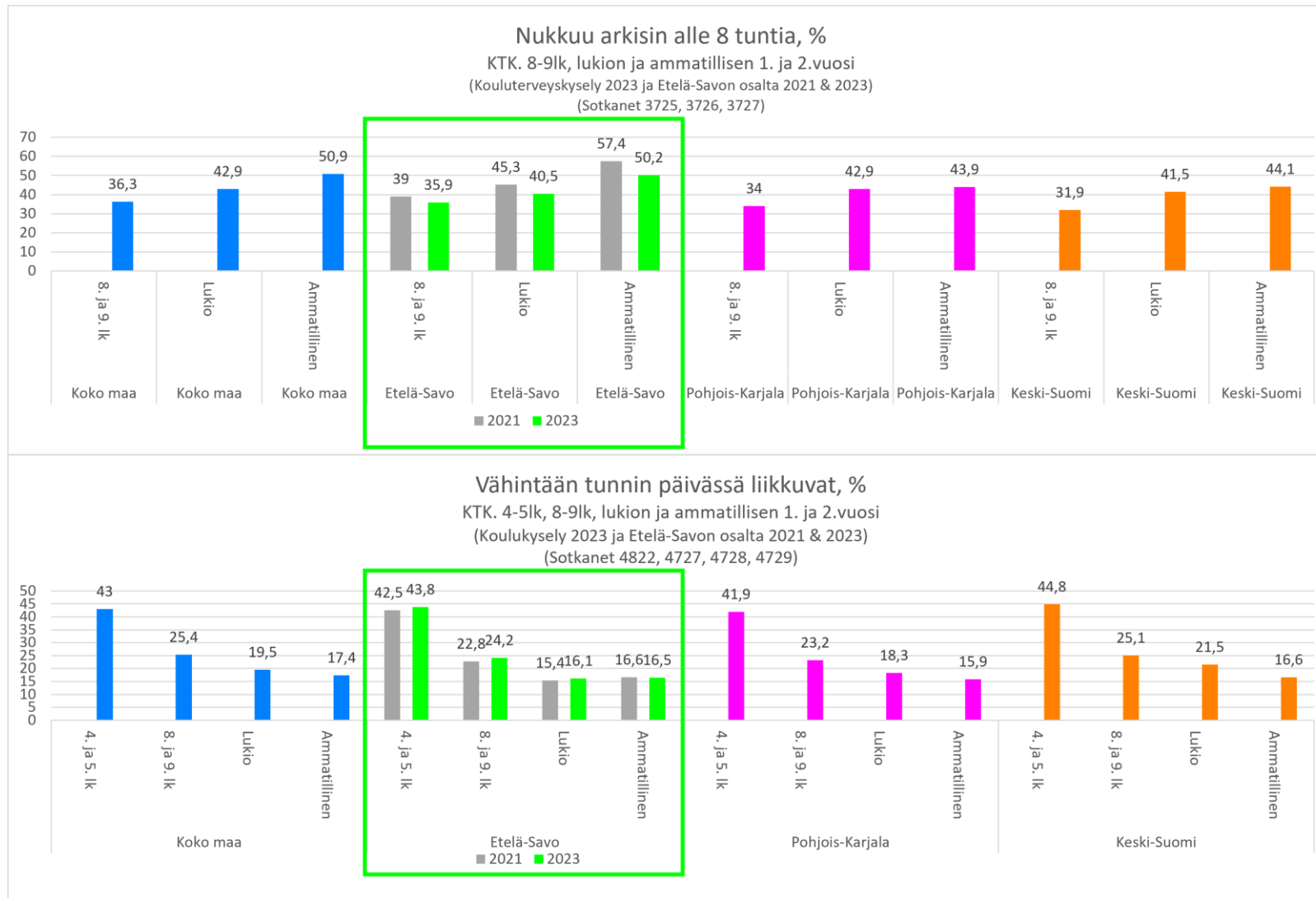
Onnistumiset

- Nuoret (yläkoulu ja 2.aste) nukkuvat paremmin ja liikkuvat enemmän ¹
- Päihteettömät vapaa-ajan vietto mahdollisuudet nuorille, vahva onnistuminen vuodesta toiseen ²
- Liikunnallisten vaihtoehtojen lisääminen perheille, perheen yhteiset jutut vapaa-ajalla ²
- Tunne- ja vuorovaikutustyö lapsilla ja nuorilla ²

Haasteet

- Nuorten (yläkoulu ja 2.aste) ahdistuneisuus ja tyytymättömyys elämäänsä on lisääntynyt ¹
- Lukiolaisten ylipainoisuus kasvanut ¹
- Yksinäisyys lisääntynyt lukiolaisilla ¹
- Koulukiusaaminen lisääntynyt ¹
- Seksuaalinen häirintä kasvanut ¹

Hyvät elintavat lapset ja nuoret

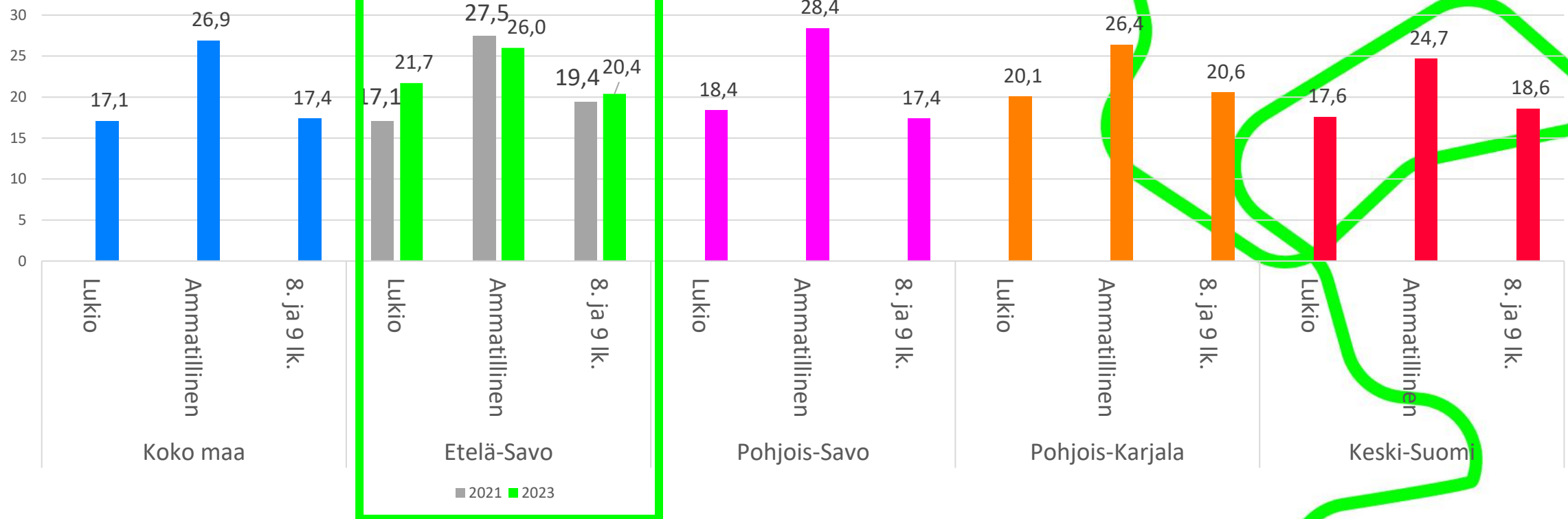

Ylipaino

Ylipainoisuus, %

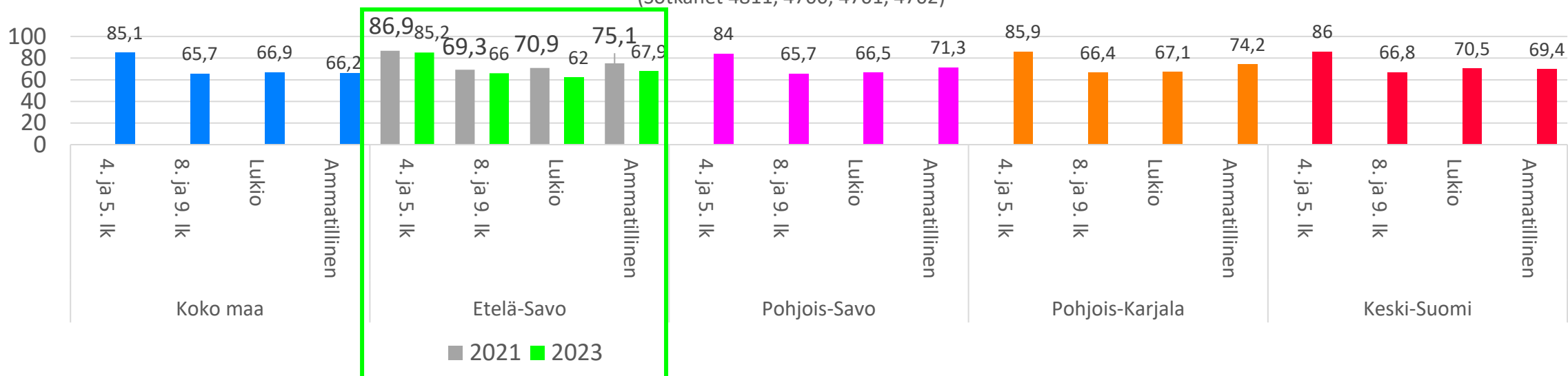
KTK. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi
(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)

(Avohilmo)

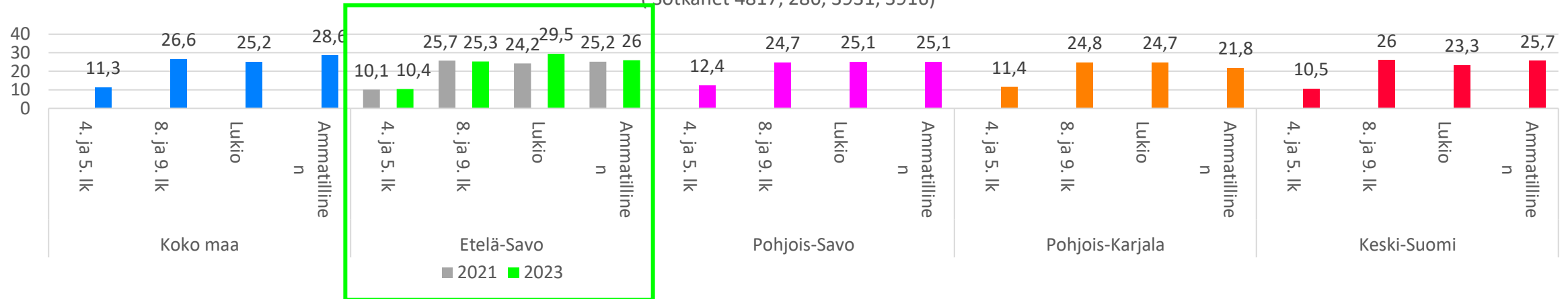
Tyytyväisyys elämäänsä

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, %
 (KTK 4-5lk, 8-9lk, lukio 1. ja 2. vuosi, ammatillinen oppilaitos)
 (Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4811, 4700, 4701, 4702)

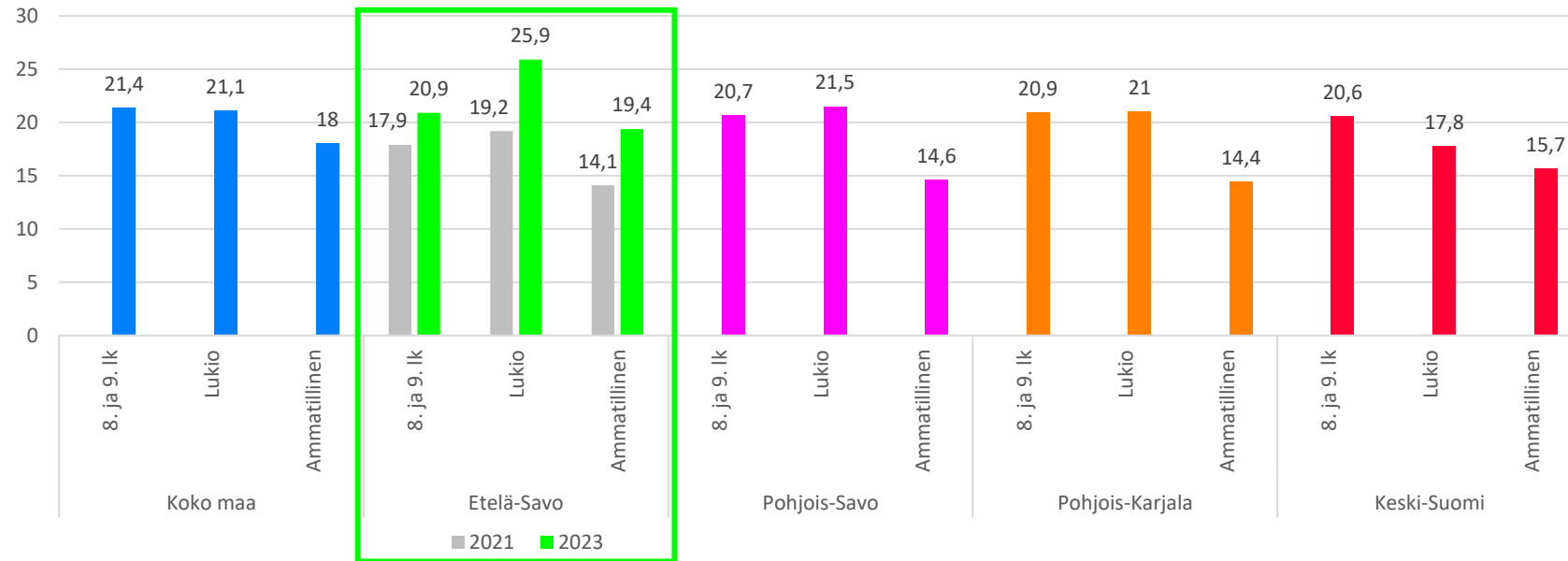
Nuorten kokemus terveydestään

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % luokan oppilaista
 KTK 4-5 lk; 8-9lk, lukio 1. ja 2.vuosi, ammatillinen oppilaitos
 (Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4817, 286, 3931, 3916)

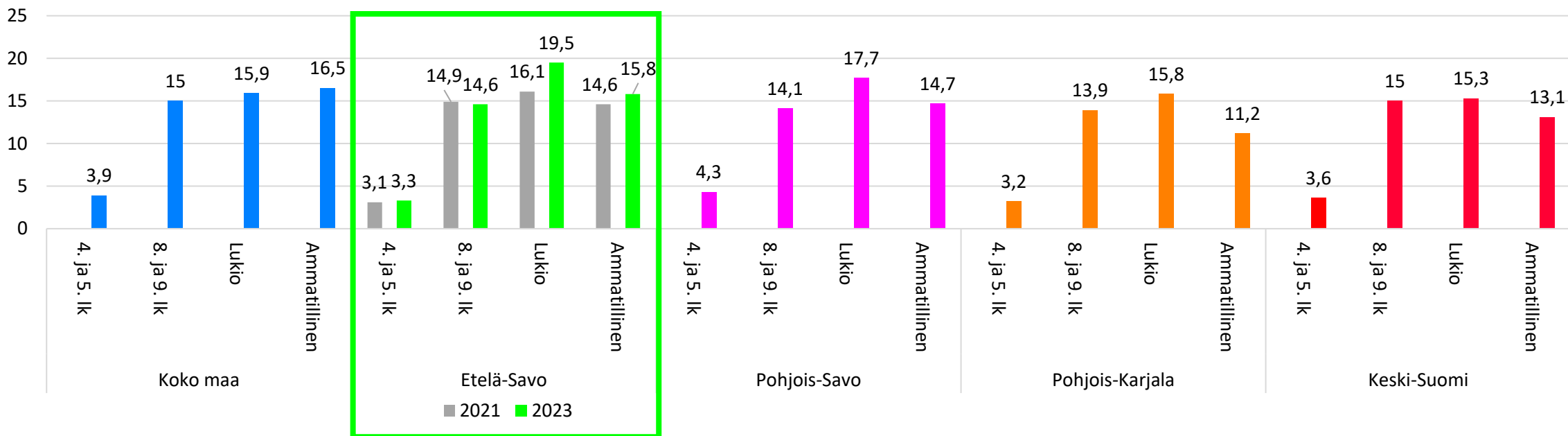
Nuorten ahdistuneisuus

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %
KTK 4-5lk; 8-9lk, lukio 1. ja 2.vuosi, ammatillinen oppilaitos
(Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 328, 346, 337)

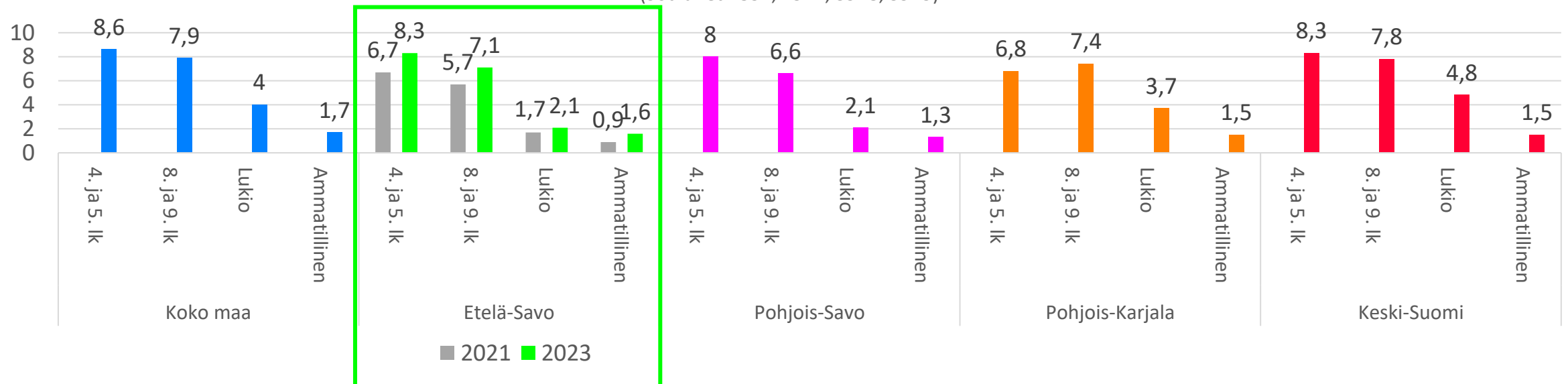
Lasten ja nuorten yksinäisyys

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, %
KTK 4-5 lk; 8-9lk, lukio 1. ja 2.vuosi, ammatillinen oppilaitos.
(Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 4816, 4712, 4713, 4714)

Kiusaaminen

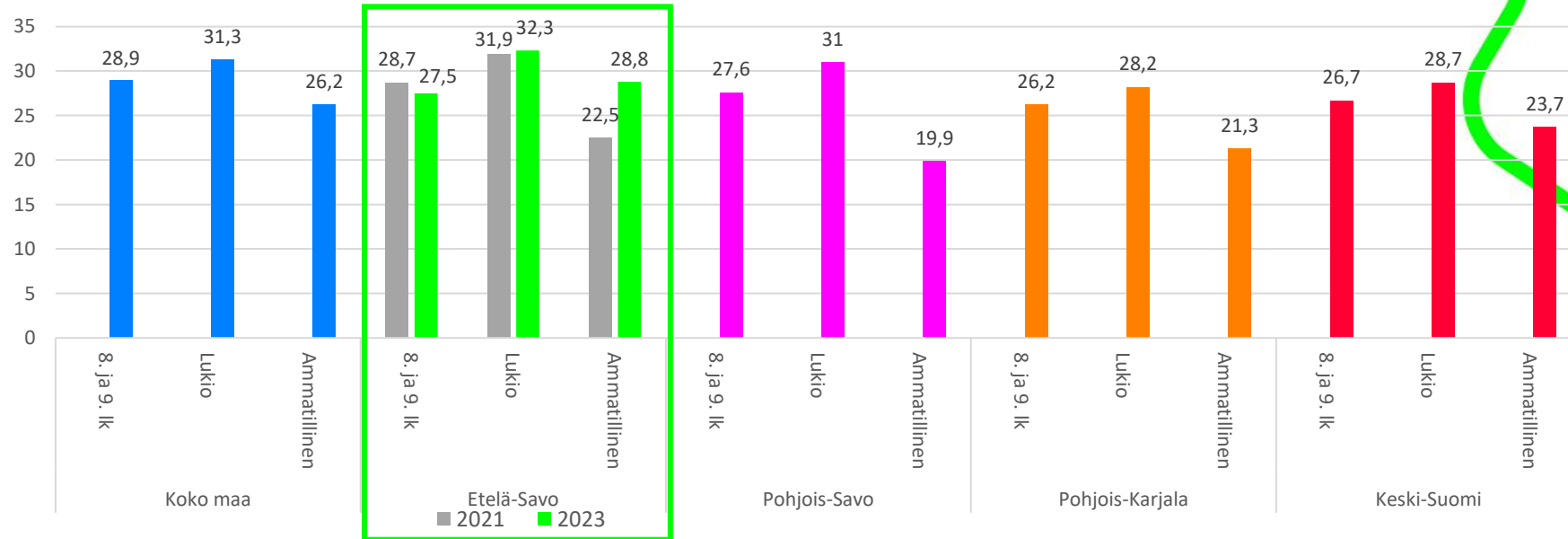
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %
 (KTK 4-5lk, 8-9lk, lukio 1. ja 2. vuosi, ammatillinen oppilaitos)
 (Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4834, 1514, 3928, 3913)

Seksuaalinen häirintä

1/3

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %
 KTK. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi
 (Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4938, 4939, 4940)

Seksuaalinen häirintä

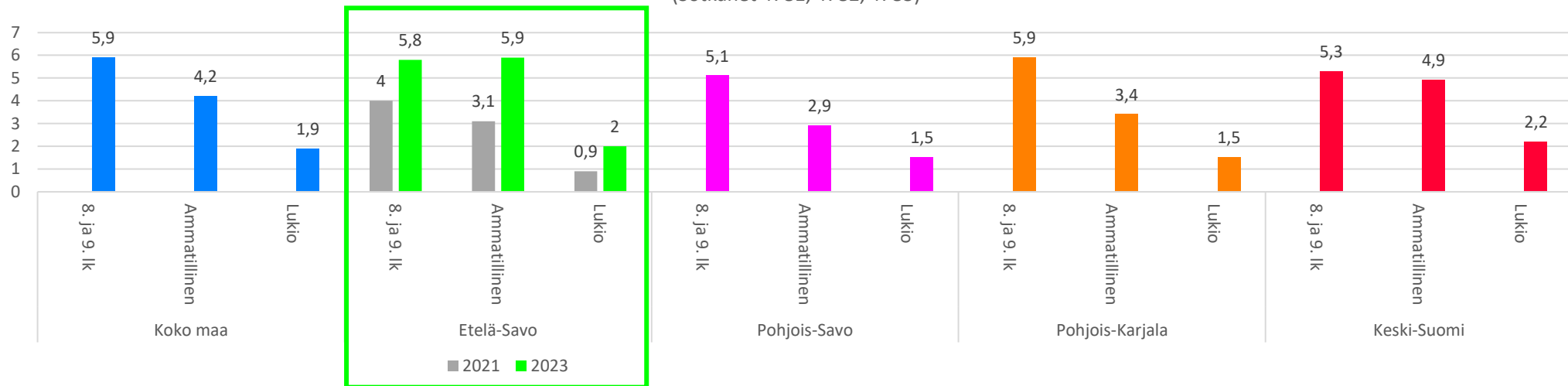
2/3

Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana, %

KTk. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi

(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)

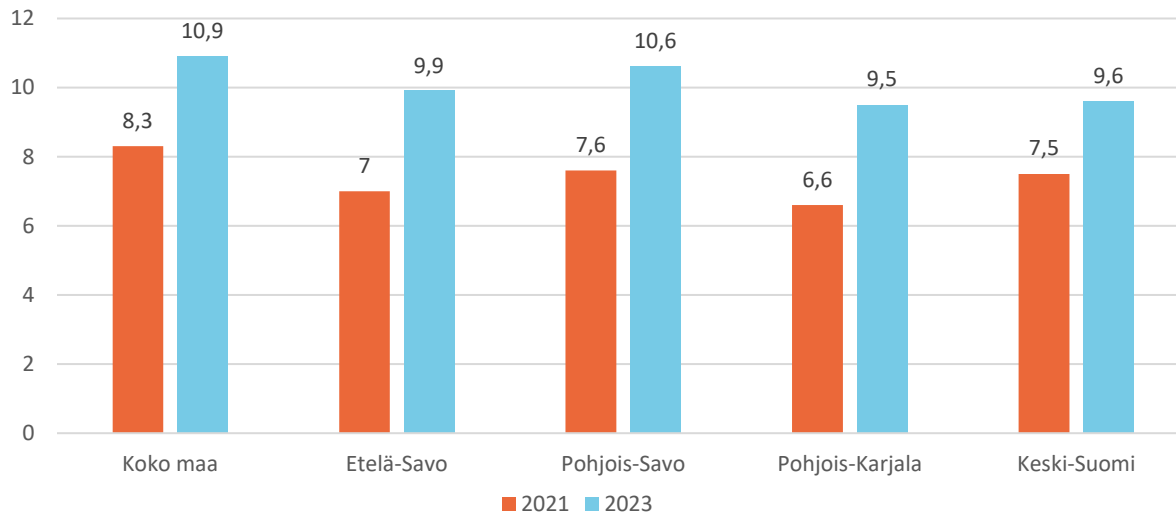
(Sotkanet 4781, 4782, 4783)

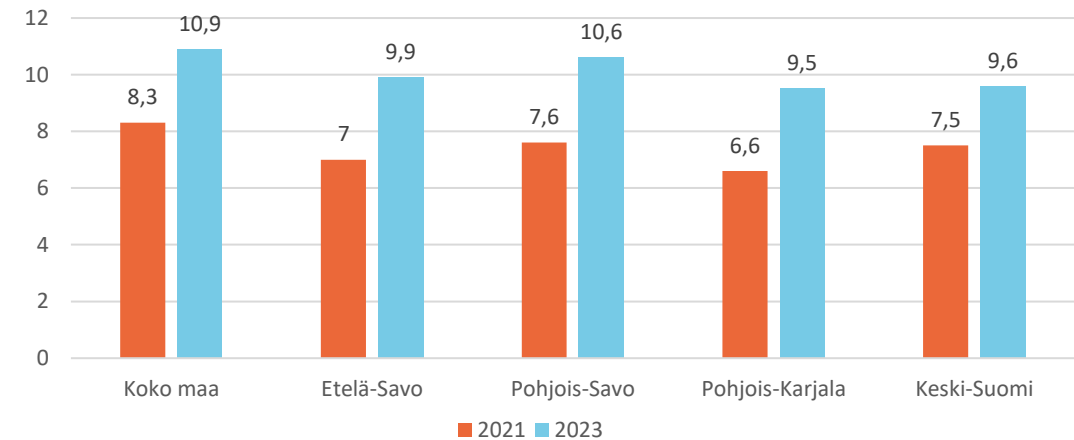
Seksuaalinen häirintä

3/3

Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista.
(Kouluterveyskysely 2023, Sotkanet 4888)

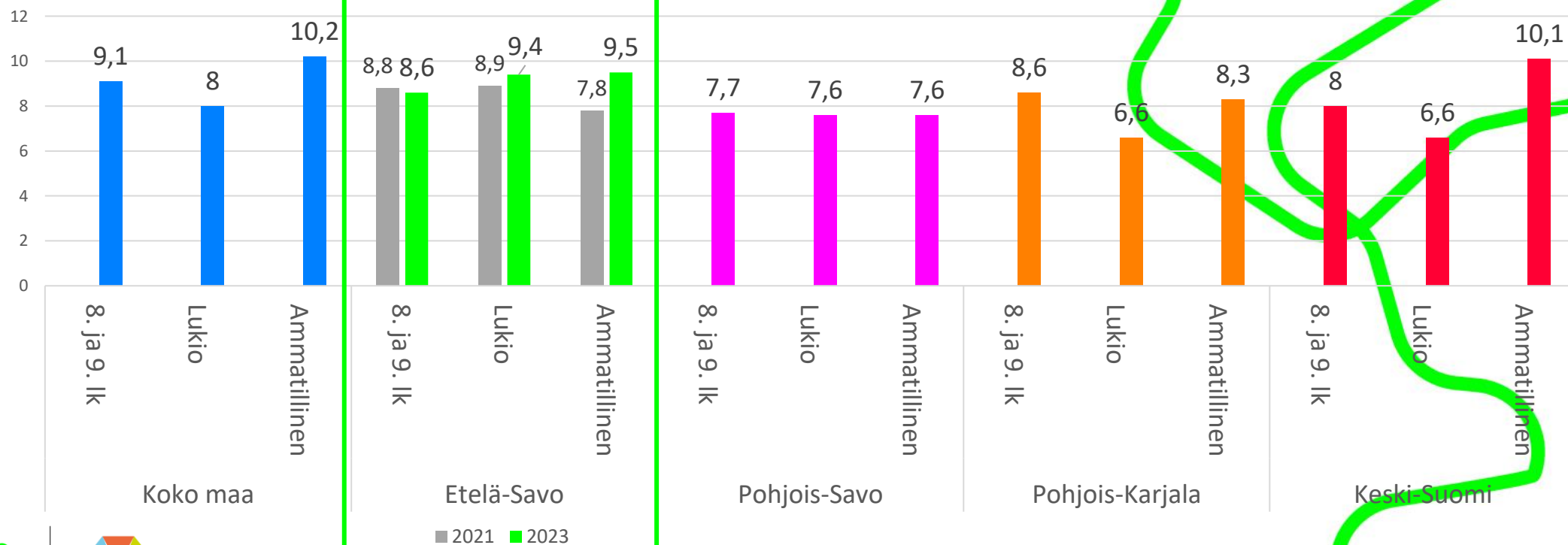

Kokenut seksuaalista koskettelua tai painostamista koskettamaan vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista
(2019-) (id:4889)
(Kouluterveyskysely 2023, Sotkanet 4889)

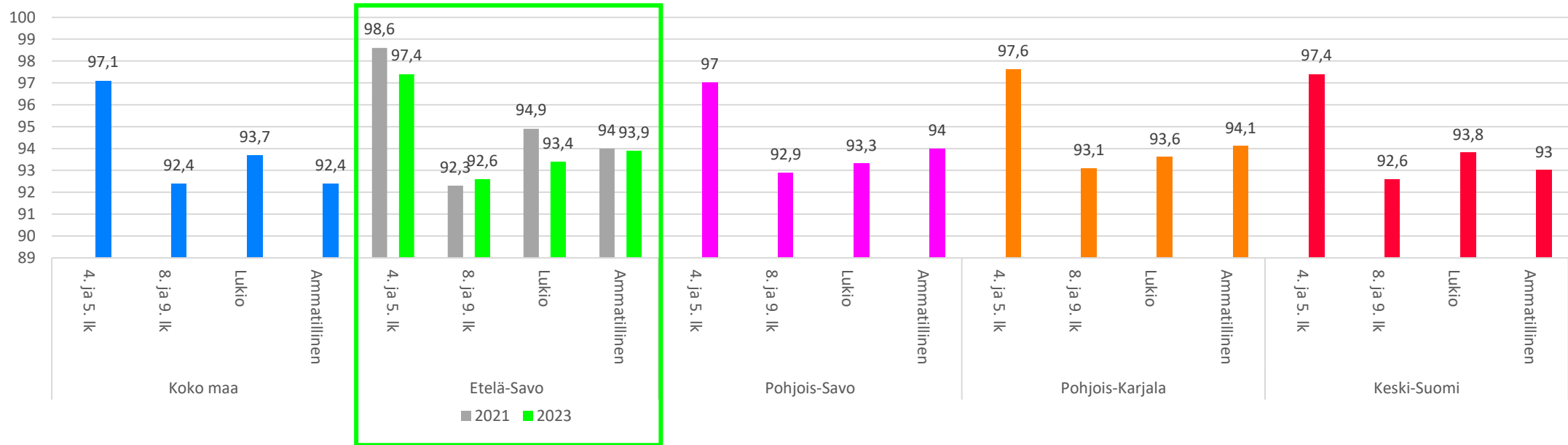
Seksuaalinen väkivalta

Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, %
KTK. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi
(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 4941, 4942, 4943)

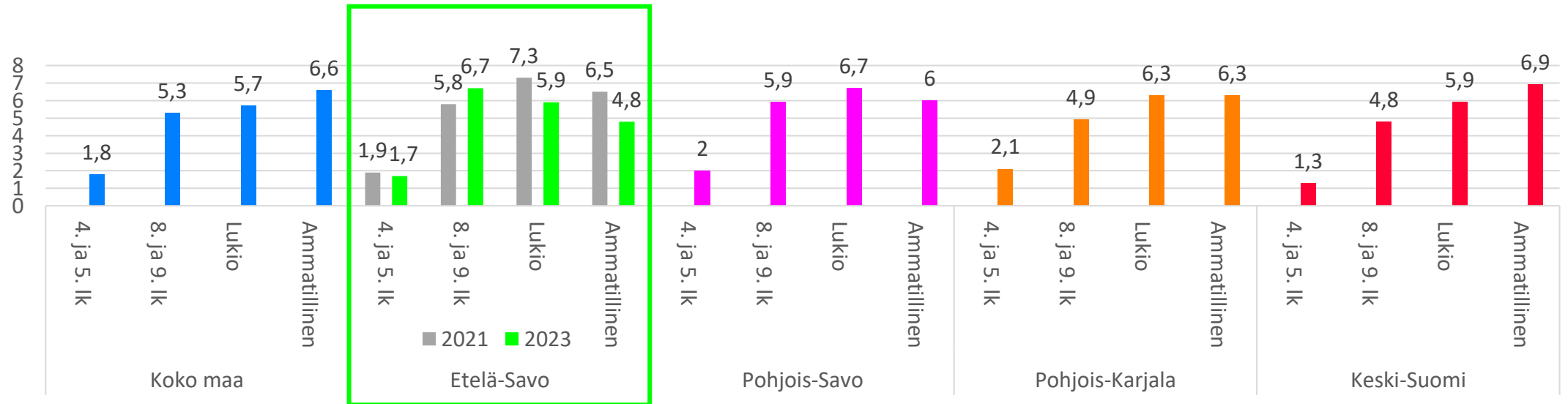
Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa

Ei keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, %
 KTK 4-5 lk; 8-9lk, lukio ja ammatillisen 1. ja 2.vuosi
 (Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4831, 329, 347, 338)

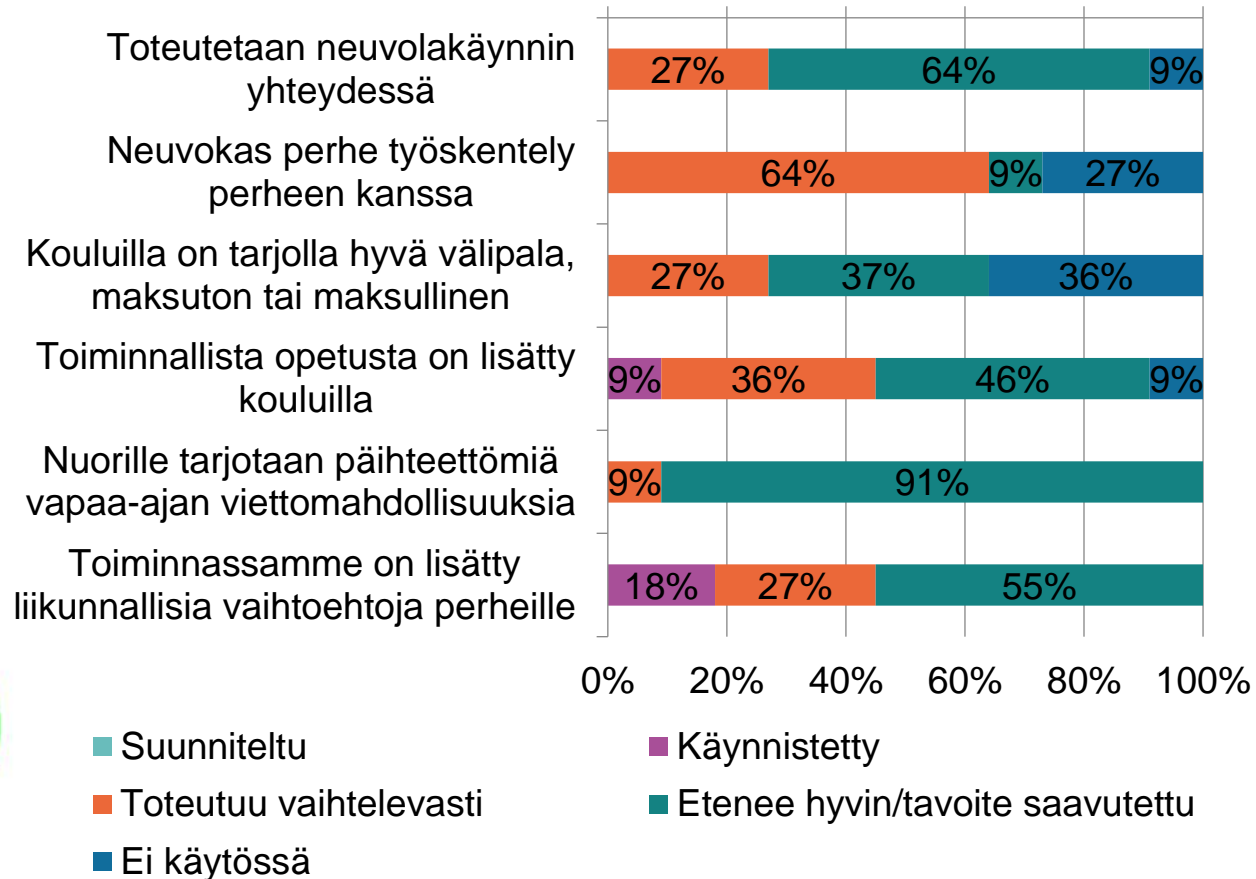
Vanhemman alkoholinkäyttö

Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa, %
 KTK 4-5 lk; 8-9lk, lukio 1. ja 2.vuosi, ammatillinen oppilaitos 1. ja 2. vuosi.
 (Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
 (Sotkanet 4841, 4766, 4767, 4768)

Elintapaohjaus 1/2

Toimijoiden kysely

Elintapaohjausta järjestetään osana kohtaamispaikkatyötä sekä varhaiskasvatuksen ja koulun toimintaa
2020 (2021) 2023

Kyllä 8 (8) 8
Ei 1 (0) 0
Suunnitteilla 1 (2) 4

Muutokset edellisiin vuosiin:

- Elintapaohjaus neuvolassa etenee hyvin/tavoite saavutettu; tultu lähemmäs 2020 lukua 2021 pudotuksen jälkeen 70 -> 40% -> 64%
- Neuvokas perhe ei käytössä 11% -> 56 -> 27%
- Kouluilla välipalaa ei käytössä 20% -> 20% -> 36%
- Päihteettömät vapaa-ajan vietto mahdollisuudet nuorille vahva onnistuminen vuodesta toiseen
- Liikunnallisten vaihtoehtojen lisääminen perheille etenee hyvin/tavoite saavutettu 30% -> 20% -> 55%

Elintapaohjaus 2/2

Toimijoiden kysely

Painopisteet/onnistumiset

- Matalankynnyksen toiminta/liikunta
- Osa kerhoista heti koulupäivän jälkeen
- Liikkuva koulu ja liikkuva varhaiskasvatus
- Lähiliikuntapaikat ja leikkipaikat
- Perheiden elintapaohjaus –pilotti
- Lapsiparkki tukemaan aikuisten harrastuksia
- Uusittu ruokalista kouluilla
- Liikuntaneuvoja/-ohjaaja

Haasteet

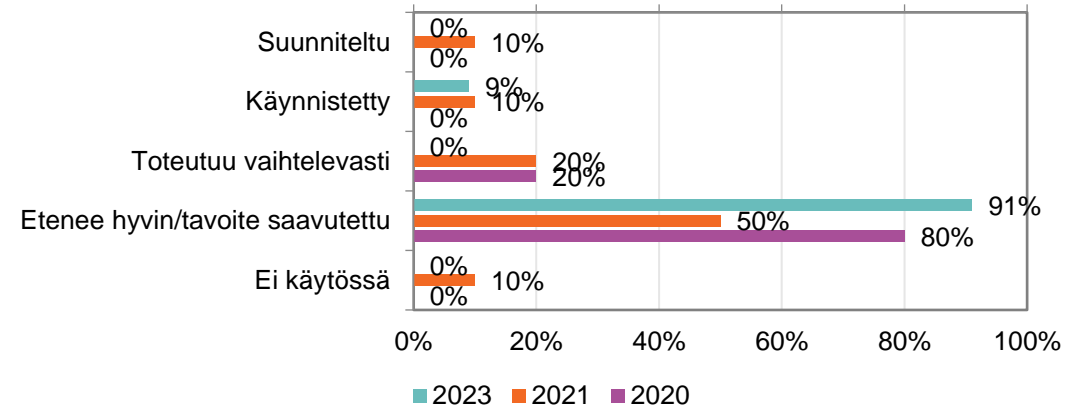
- Sitoutumattomuus
- Ihmisten tavoittaminen ja innostaminen
- Perheen voimavarat eivät riitä muutosten tekemiseen
- Monikulttuurisuus, perheiden erilaiset tavat
- Selkeä rakenne/malli puuttuu
- Koordinointi ja yhteistyö vaatii jäsenystä ja kehittämistä

Tunne- ja vuorovaikutustyöskentely

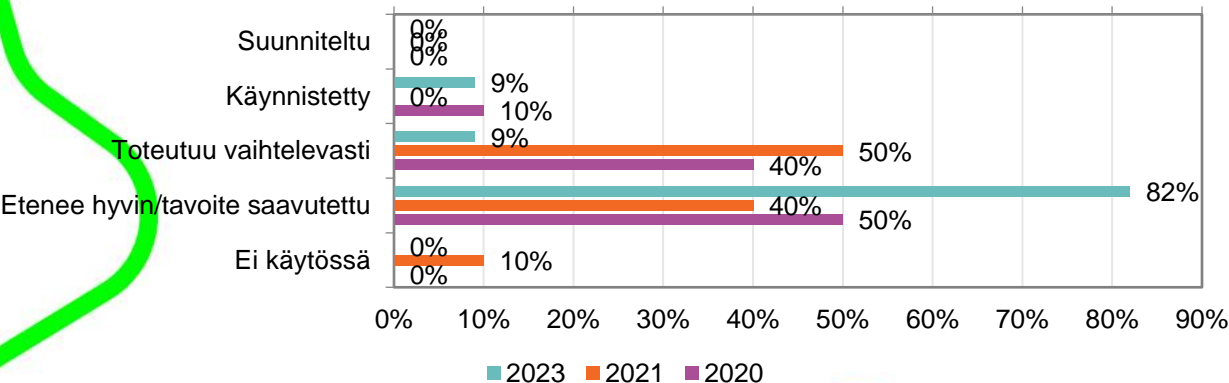
1/2 Toimijoiden kysely

Tunne- ja vuorovaikutustyöskentely koskee melkein kaikkia alle kouluikäisiä lapsia ja koululaisia ja noin puolia nuorista, kun tarkastelukohtana on asteikon kohta ”etenee hyvin/tavoite saavutettu”.

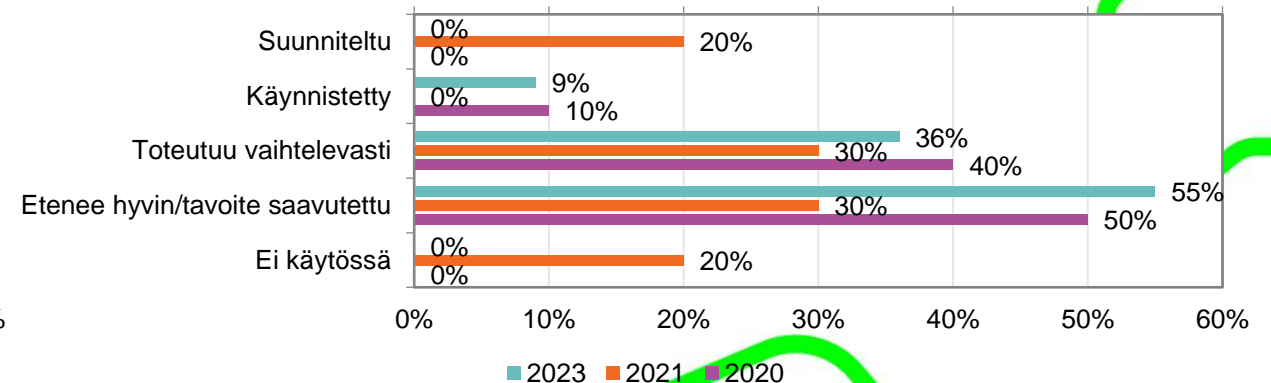
Alle kouluikäiset lapset

Koululaiset

Nuoret

Tunne- ja vuorovaikutustyöskentely

2/2 Toimijoiden kysely

Onnistumiset

- Kiusaaminen on vähentynyt ja lapset rohkaistuvat puhumaan, osaavat huomioida ja kuunnella toista, kaverin koskettaminen ystävällisesti
- Lupa panostaa
- Tehdään päivittäin
- Henkilöstön sitoutuminen hyvää
- Koulutukset; lasten ja nuorten tunnetaito-ohjaajakoulutuksia, Tuikku-tunnekasvatuskoulutus
- Käytännöt; Pro vaka-toiminta, pienryhmät, kirjallisuus, kuvat, tunnepuhe ja -tuokiot, monialainen oppimiskokonaisuus, lukuvuoden teemana, seitsemännellä luokalla on 1 vvt tunnetaitoa

Haasteet

- Yhteistyö perheiden kanssa
- Tunnetaitojen ja aiheen merkityksen ymmärrys
- Vaikutukset eivät näy heti, vaan vasta pidemmällä aikajänteellä
- Resurssit; henkilöstöpula, vaihtuva henkilöstö, aika, oma osaaminen, pitkät koulutukset
- Median vaikutus
- Aiheen sitominen esim. oppiaineisiin
- Vertaisryhmien ja ennaltaehkäisen työotteen puute

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia vahvistavat uudet toimintamallit 2023

Toimijoiden kysely

- Avoimen varhaiskasvatustoiminnan järjestämä perhekahvila
- Lasten ja nuorten laajempi huomioiminen kansalaisopiston kurssitarjonnassa
- Kulttuurikasvatussuunnitelma
- Eteiskirjasto päiväkodin ja kirjaston yhteistyönä
- Vertaistukiryhmätoimintojen kehittäminen
- Koulunuorisotyö
- Yritysvauhdittamo -hanke: nuorten yrittäjyyden tukeminen
- Perusopetuksen läsnäolon tuen toimintamalli
- Lapsivaikutusten arviointi

Osallisuus ja yhdenvertaisuus

Tiivistelmä; osallisuus ja yhdenvertaisuus

Onnistumiset

- Koululaisilla mahdollisuus kokeilla eri harrastuksia maksutta ²
- Hyvässä kohtaamisessa on kasvanut niiden mainintojen määrä, joissa toimijat ovat toimineet yhdessä ³

Haasteet

- Lasten ja perheiden vaikuttamiskanavat ovat suppeammat, esim. perheparlamentteja tai lapsiperheiden asiakasraateja ei ollut viime vuonna ollenkaan ²
- 8. ja 9.luokkalaisilla lisääntynyt tunne, että eivät ole tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä ¹
- 8. ja 9.lk sekä lukiolaisten osuus pienentynyt koskien koulunkäynnin tykkäämistä ¹

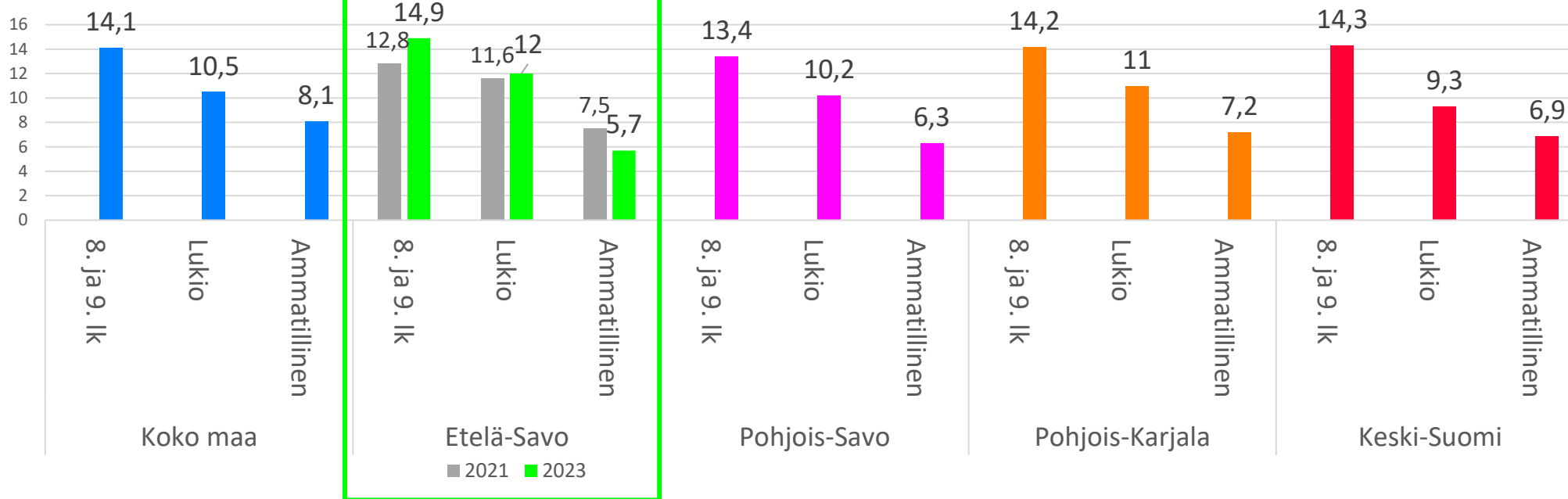
Yhteisöllisyys

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, %

KTK. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi

(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)

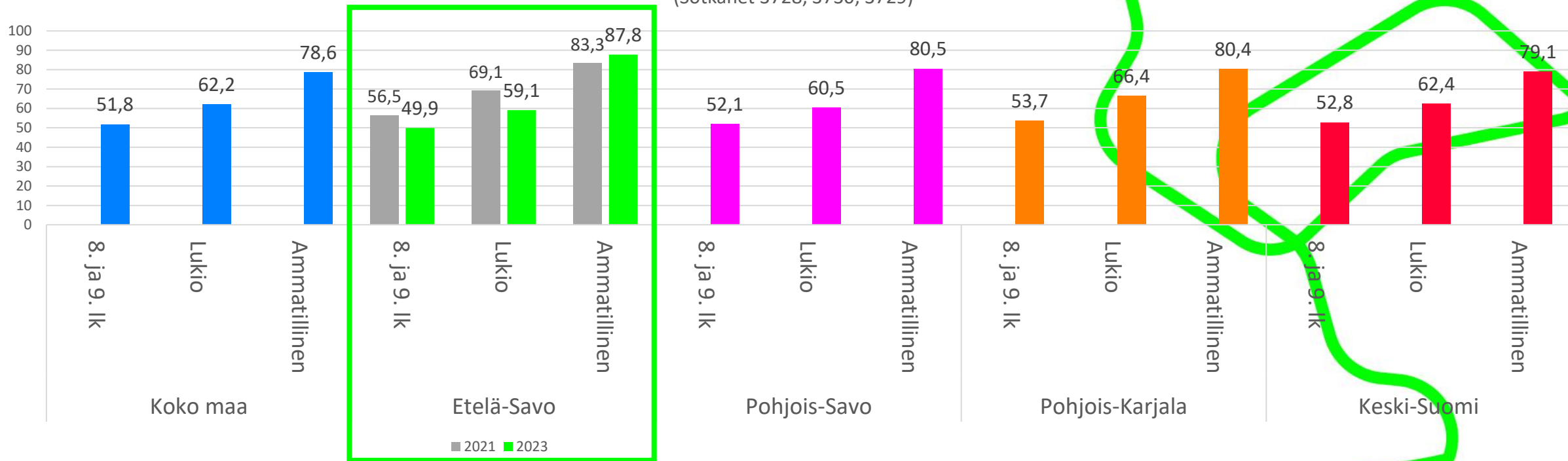
(Sotkanet 4703, 4704, 4705)

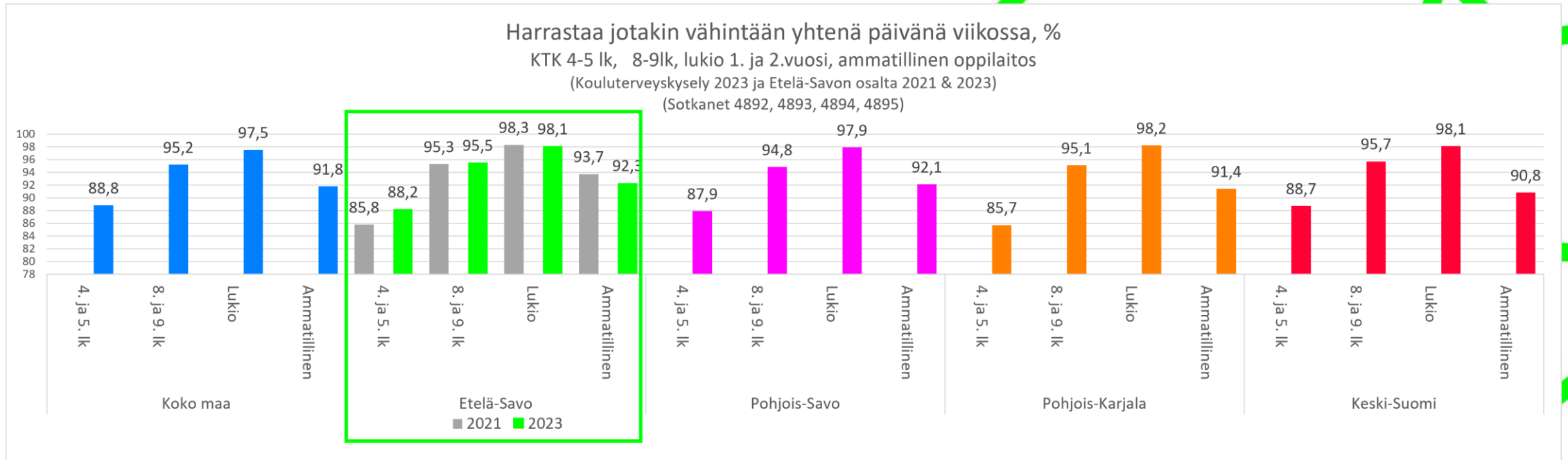
Pitää koulunkäynnistä

Pitää koulunkäynnistä, %

KTK. 8-9lk, lukion ja ammatillisen 1. ja 2. vuosi
(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 3728, 3730, 3729)

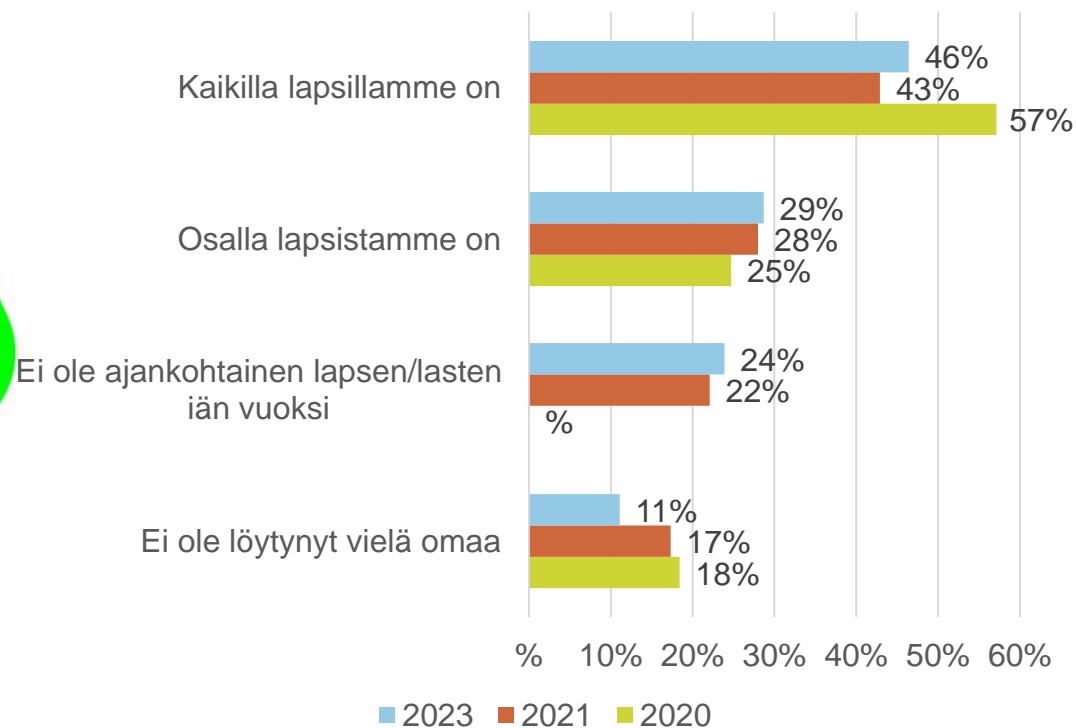
Harrastaminen

Jokaisella lapsella ja nuorella on oma juttu/harrastus

Perheiden kysely

Lapsellamme / lapsillamme on itselle tärkeä juttu tai harrastus:

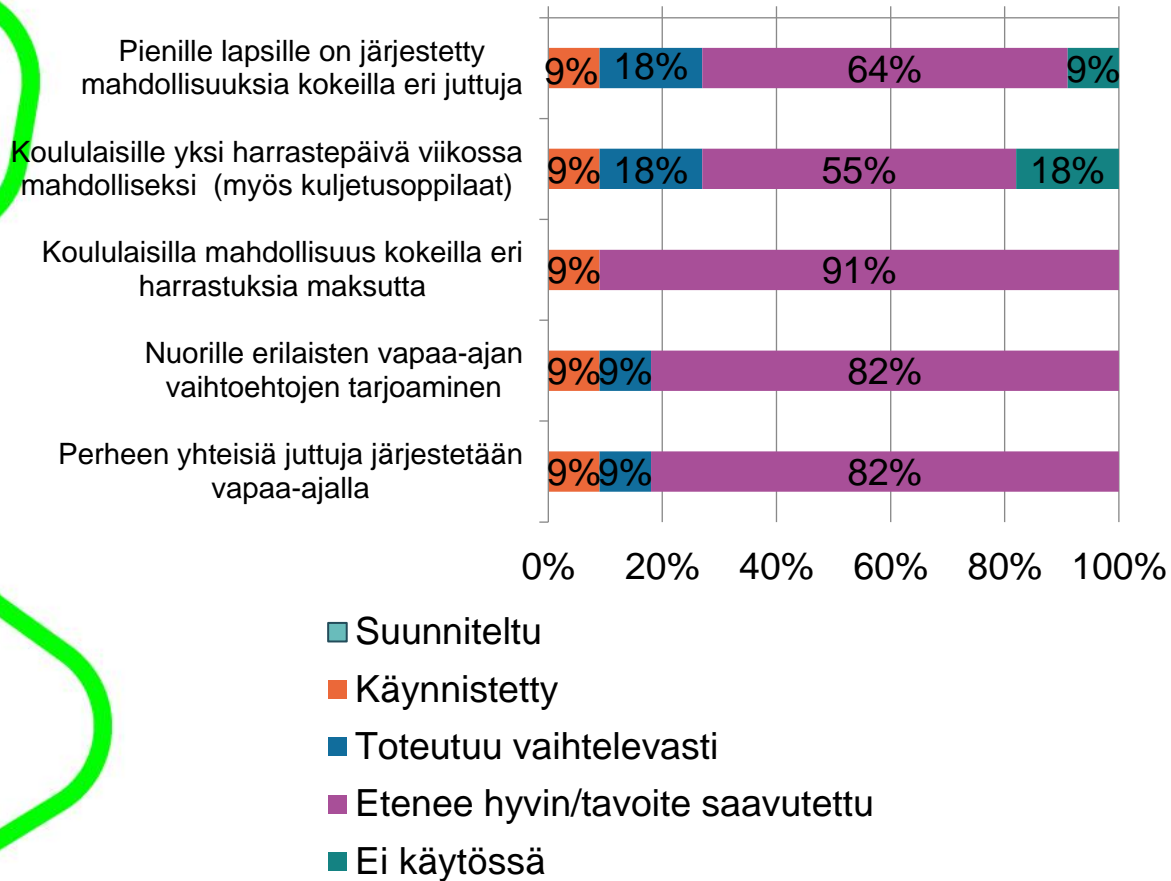

Oman harrastuksen/jutun löytämiseen on eniten vaikuttaneet:

- Tarjonnan vähyys
- Pitkät välimatkat ja kyytiongelmät
- Harrastusten kalleus
- Perheen taloudellinen tilanne
- Vanhempien jaksamiseen/elämäntilanteeseen liittyvät seikat
- Lapsi ei ole vielä löytänyt sopivaa vaihtoehtoa, omaa kiinnostuksen kohdetta

Oma juttu/harrastus kaikille 1/2

Toimijoiden kysely

Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa ”Etenee hyvin/tavoite saavutettu”:

- Pienille lapsille on järjestetty mahdollisuuksia kokeilla eri juttuja
40% -> 40% -> 64%
- Koululaisille yksi harrastepäivä viikossa mahdolliseksi (myös kuljetusoppilaat)
20% -> 20% -> 55%
- Koululaisilla mahdollisuus kokeilla eri harrastuksia maksutta
40% -> 90% -> 91%
- Nuorille erilaisten vapaa-ajan vaihtoehtojen tarjoaminen
40% -> 30% -> 82%
- Perheen yhteisiä juttuja järjestetään vapaa-ajalla
20% -> 20% -> 82%

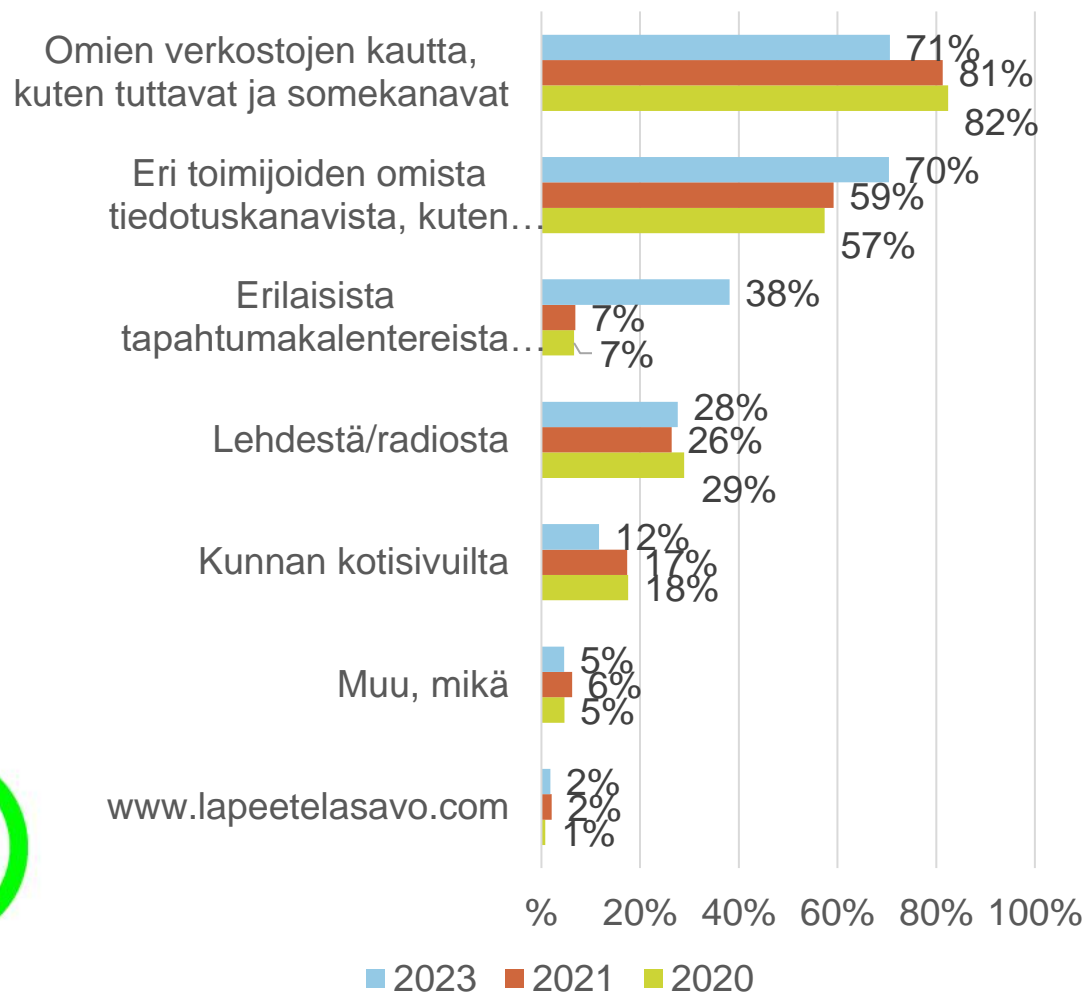
Oma juttu/harrastus kaikille 2/2 Toimijoiden kysely

Mitä muutoksia olette tehneet, että omat jutut ovat mahdollistuneet lapsille ja nuorille?

- Harrastaminen Suomen malli
- Tarjonta ja mahdollisuudet lisääntynyt mm. hankerahoitusten, kerhoavustusten, valtionavustusten ja liikuntapaikkojen rakentamisen myötä
- Yhteistyön lisääntyminen; tapahtumien toteutus ympäri vuoden, varhaiskasvatus + järjestöt/urheiluseurat
- Koulunuorisotyön kautta välitunneille monipuolista toimintaa
- Laku-passit
- Harrastuskyydit
- Toiveiden kuuleminen; vapaaehtoiset vanhemmat, nuorisoneuvosto/-valtuusto, oppilaat

Mistä hankitte tietoa lasten, nuorten ja perheiden toiminnoista ja palveluista?

Perheiden kysely

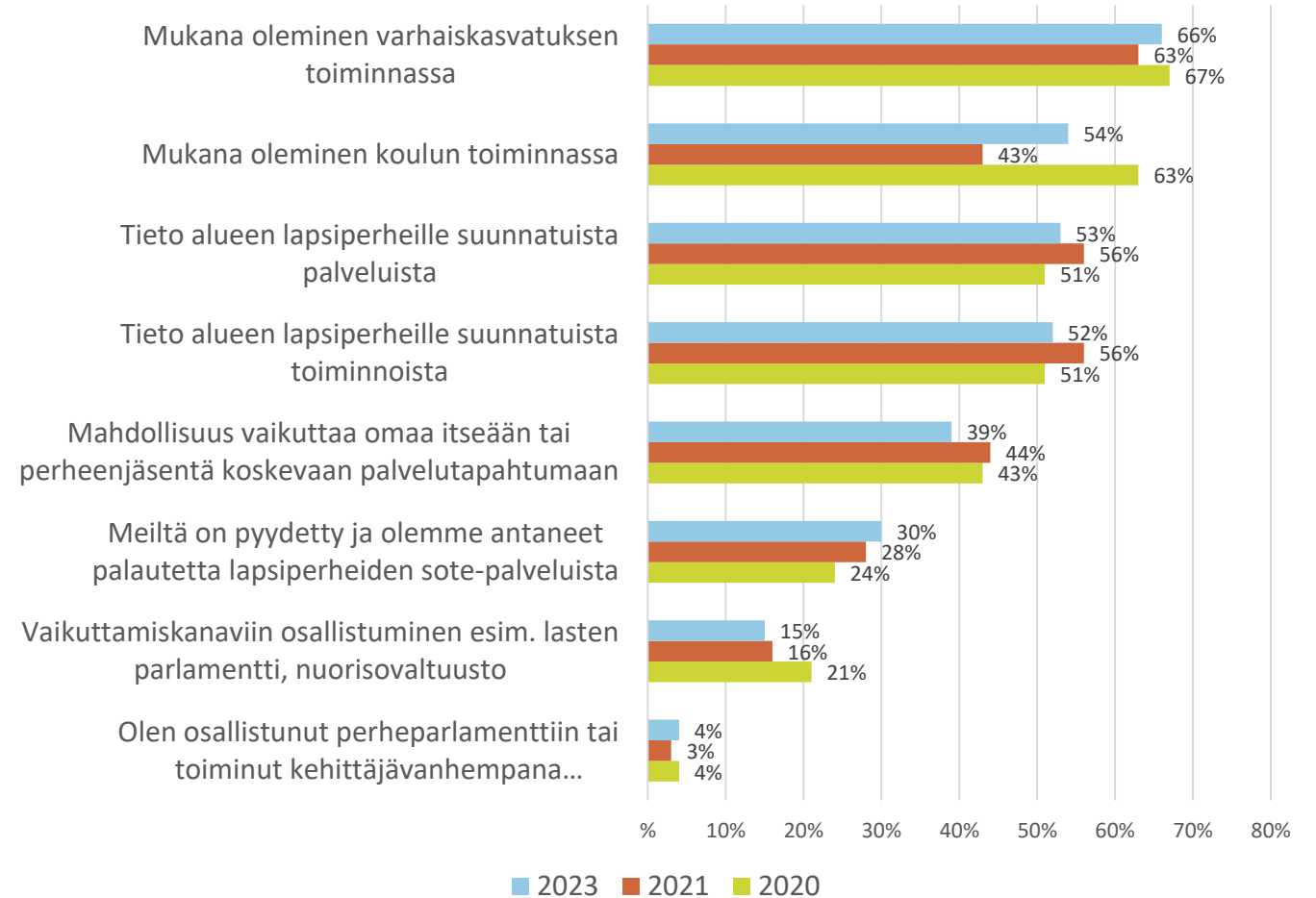

- Aikaisemmissa kyselyissä perheet saivat eniten tietoa lapsiperheiden palveluista omien verkostojen, kuten tuttavien ja somekanavien kautta.
- Vuoden 2023 kyselyssä tämän edellä mainitun vaihtoehdon rinnalle ovat nousseet eri toimijoiden omat nettisivut ja some-kanavat.
- Myös tapahtumakalenterit ovat osoittaneet paikkansa.

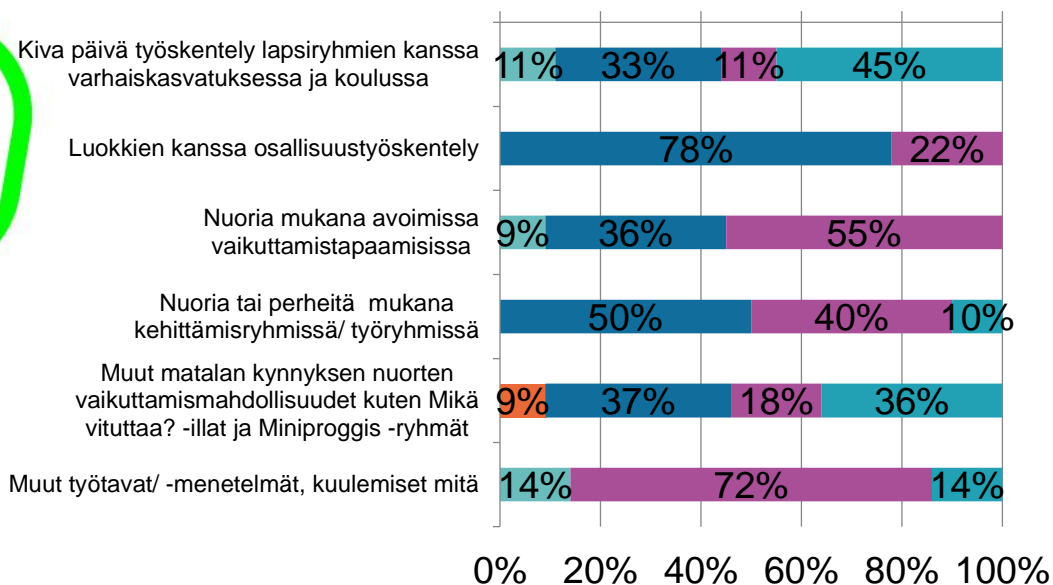
Kuinka mielestänne toteutuu lasten ja perheiden mukana oleminen toiminnassa, sen kehittämisesssä tai päätöksentekoon vaikuttamisessa?

Perheiden kysely

- Kuviossa summattu vastaukset, joissa valittu erittäin tai melko hyvin vaihtoehto
- Suurimmat vaihtelut mukanaolossa on nähtävissä koulun toiminnassa
 - 2020 63%
 - 2021 43%
 - 2023 54% vastaajista valinnut joko erittäin tai melko hyvin vaihtoehdon.

Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus 1/2 Toimijoiden kysely

- Suunniteltu
- Käynnistetty
- Toteutuu vaihtelevasti
- Etenee hyvin/tavoite saavutettu
- Ei käytössä

Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa "Etenee hyvin/tavoite saavutettu":

- Kiva päivä –työskentely varhaiskasvatuksessa ja koulussa
10% -> 10% -> 11,1%
- Luokkien osallisuustyöskentely
10% -> 12,5% -> 22%
- Nuoria mukana avoimissa vaikuttamistapaamisissa
40% -> 11,1% -> 54,5%
- Nuoria tai perheitä mukana työryhmissä
10% -> 40% -> 40%
- Muut matalan kynnyksen nuorten vaikuttamismahdollisuudet
x -> 22,2% -> 18,2%

Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa "Ei käytössä":

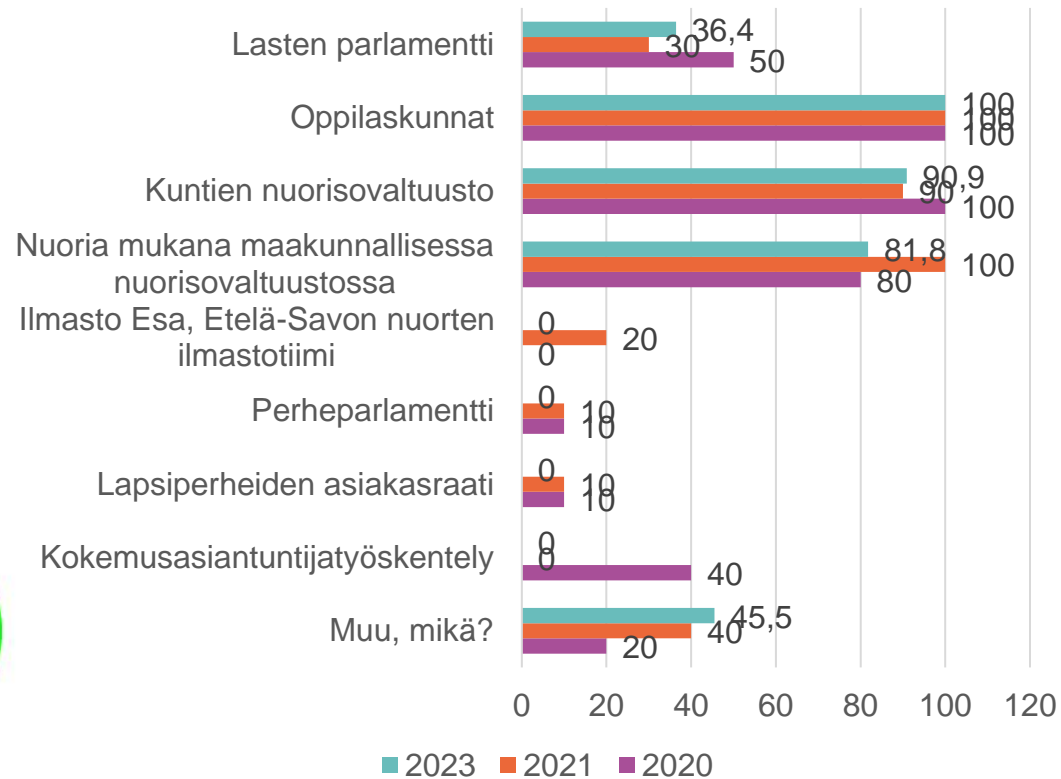
- Kiva päivä –työskentely varhaiskasvatuksessa ja koulussa
40% -> 50% -> 44,5%
- Luokkien osallisuustyöskentely
0% -> 0% -> 0%
- Nuoria mukana avoimissa vaikuttamistapaamisissa
0% -> 11,1% -> 0%
- Nuoria tai perheitä mukana työryhmissä
0% -> 10% -> 10%
- Muut matalan kynnyksen nuorten vaikuttamismahdollisuudet
x -> 33,3% -> 36,4%

2023 muina työtapoina kirjattu kumppanuuspöydät, 4h yrittäjäyys, tapahtumiin osallistuminen, varhaiskasvatuksessa lasten kokoukset, valtakunnallinen osallisuusviikko, Lapset puheeksi –keskustelut, erilaiset kyselyt

Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus 2/2

Toimijoiden kysely

Meillä toteutuvat seuraavat lasten, nuorten ja perheiden vaikuttamiskanavat

- Nuorten vaikuttamiskanavat ovat vahvoina vuodesta toiseen.
- Lasten ja perheiden vaikuttamiskanavat ovat suppeammat, esim. perheparlamentteja tai lapsiperheiden asiakasraateja ei ollut viime vuonna ollenkaan.
- Myös kokemusasiantuntijatyöskentelyä ei ole ollut käytössä kahtena edellisenä vuotena.

Tämän vuoden muu, mikä kohdassa esim. seurakunnan nuorten vaikuttajaryhmä ja koulun vanhempien neuvottelukunta

Esimerkkejä hyvästä kohtaamisesta. Perheiden kysely

- Vastauksissa nousee esille monia työntekijöitä, jotka pysähtyvät perheen tilanteen äärelle, ovat aidosti kohtaavia ja ymmärtäviä.
- Tärkeät elementit ovat: aikaa kuulla ja pysähtyä, kiireetön kohtaaminen. Hyvä kohtaaminen syntyy hyvin henkilökohtaisesta kokemuksesta.
- Yleisesti kohtaaminen onnistuu parhaiten toiminnoissa, joissa perhettä tavataan useita kertoja arjen keskellä (varhaiskasvatus, seurakunta ja neuvola, koulu osittain).
- Onnistuneen kohtaamisen synnyttää myös toimiva yhteistyö toimijoiden kesken esim. palveluohjaus tai kun perheen tilanteeseen liittyvät ammattilaiset tapaavat perheen yhtäaikaisesti ja tehdään yhteinen suunnitelma.
- Erityismaininta seurakunnan tekemästä kohtaamistyöstä tässä kohtaa. Seurakunnan toiminnassa korostuu ehdottomasti sen monipuolisuus ja arkea helpottava ja ilostuttava apu sekä kiireetön ja aito kohtaaminen. Seurakunnan maininnoissa nousi erityisesti esiin lapsen kohtaaminen omana persoonanaan. Monet toiminnot helpottavat arkea. Apua saa myös parisuhteen haasteisiin perheasiain neuvottelukeskuksesta.
- Hyvässä kohtaamisessa on kasvanut niiden mainintojen määrä, joissa toimijat ovat toimineet yhdessä, joko niin että palveluohjaus on toiminut tai avoimen kohtaamispaikan työssä näkyen toimijat jalkautuu ja tuki saadaan ns. ”yhden luukun kautta”.

Palvelu 2023	2020 n=152	2021 n=268	2023 n=280
Varhaiskasvatus ja päivähoito, esiopetus* (11) ja varhaiskasvatuksen perhetyö (1)	46	57	78
Seurakunta kerhot ja muu toiminta (42) , diakoniatyö (2) perheasiain neuvottelu (2)	13	37	46
Neuvola ja imetys- ja uniohjaaja (1)	31	32	31
Koulu opettajat (19), erityisopettaja (4), iltapäivätoiminta (1) kamu-projekti (1)	16	30	25
Avoin kohtaamispaikka yhteensä (15), joista nimettynä: koppa 4, tikantanssi 4, hermanni 1, Kisala 1, MLL perhekahvila + muu toiminta (4), avoin varhaiskasvatus (3)	2	16	21
Oppilashuolto: kouluterveydenhuolto (10), kuraattori (3), koulupsykologi (1)	16	21	14
Perhetyö (7) ja perheohjaus (2)	-	19	9
Lasten somaattinen erikoissairaanhoito (8), muu erikoissairaanhoito (1)	-	13	9

Varhainen tuki

Tiivistelmä; varhainen tuki

Onnistumiset

- Yhteinen tiedottaminen ²
- Elintapaohjaus, Perheneuvo, nuorten ohjaamot sekä lapsiperheiden avoimet kohtaamispaikat; perheiden tietoisuus lisääntynyt ³

Muut huomiot

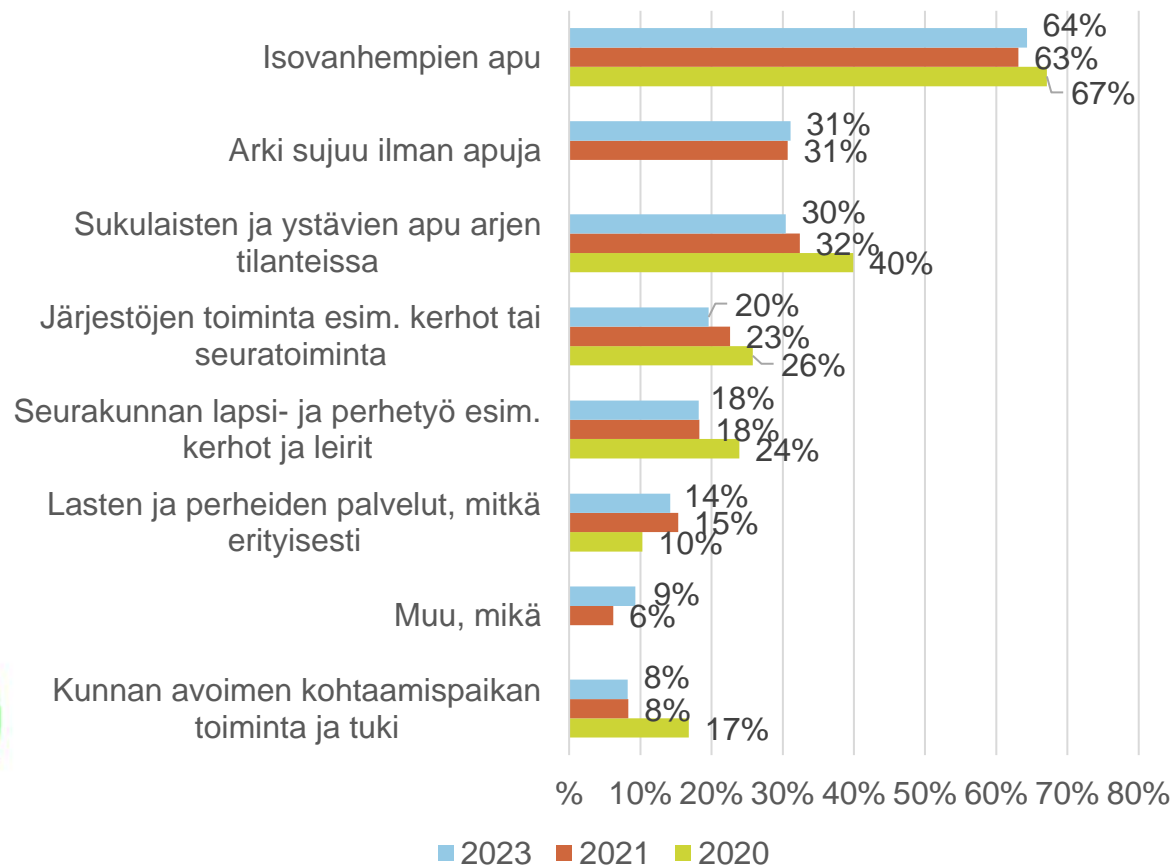
- Isovanhempien antaman apu on edelleen selkeästi tärkein tuki lapsiperhearjen sujuvuuden helpottamisessa. ³

Haasteet

- Tietoisuus Lapset puheeksi- keskustelusta on pysynyt täysin samana kaikissa kolmessa kyselyssä ³
- Lapset puheeksi –keskusteluiden määrä on laskenut lähes kaikissa osa-alueissa. Emme käytä Lapset puheeksi –menetelmää vastaajien määrä on noussut 33 prosenttiin. ²
- Lähes kaikki vertaisryhmät ovat vähentyneet ²
- Parisuhteentuen kortin ja vanhemmuussuunnitelman käyttö on vähentynyt ²

Mitkä asiat ovat helpottaneet teidän lapsiperhearjen sujuvuutta?

Perheiden kysely

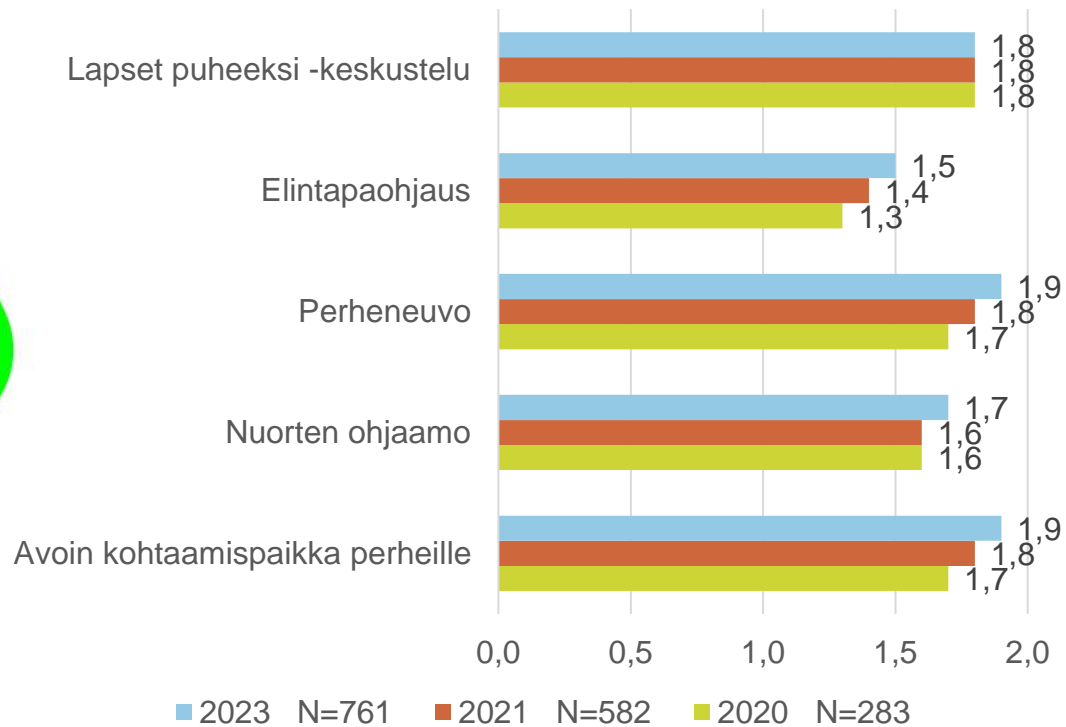

- Isovanhempien antaman apu on edelleen selkeästi tärkein tuki lapsiperhearjen sujuvuuden helpottamisessa.
- Sukulaisten ja ystävien apu arjessa on selkeästi vähentynyt vuoden 2020 kyselyyn verrattuna.

Kuinka tuttuja ovat Etelä-Savon perhekeskustoiminnan muodot?

Perheiden kysely

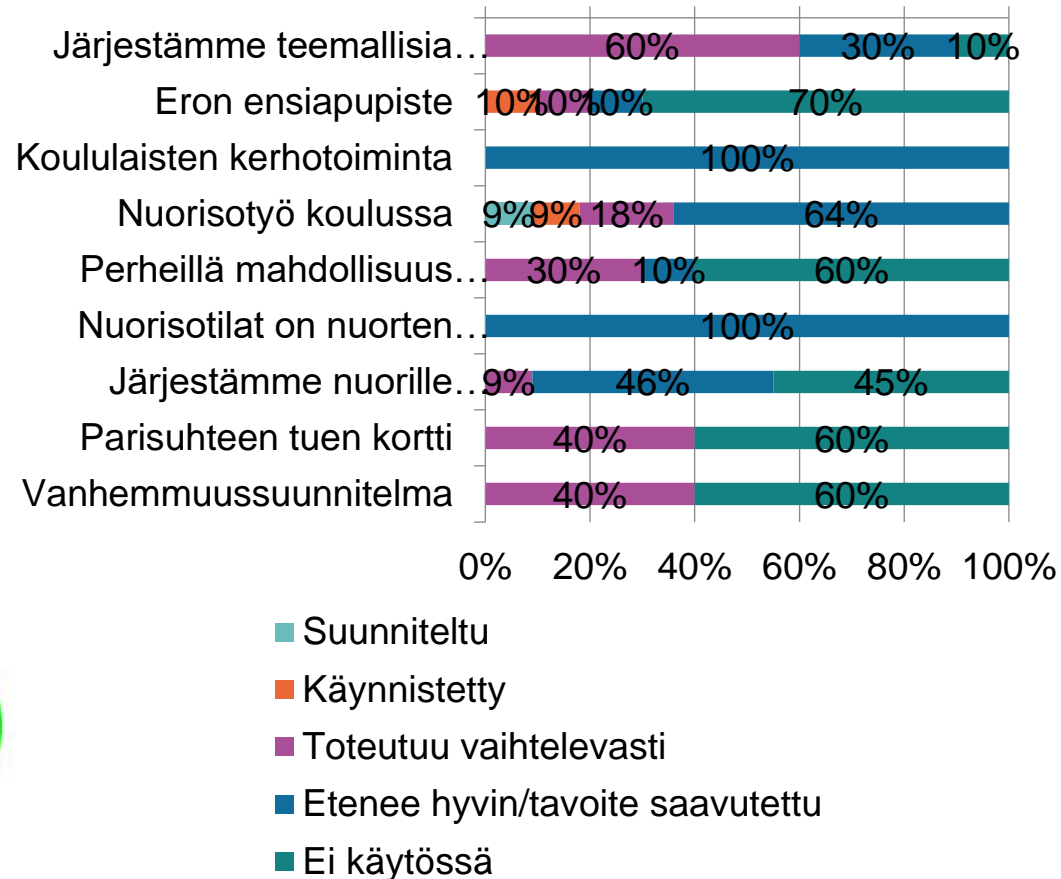
(3=Olemme osallistuneet; 2=Olemme kuulleet, mutta ei kokemusta; 1=lhan uusi asia)

- Kaikkien muiden toimintojen, paitsi Lapset puheeksi-keskustelun osalta, tietoisuus on lisääntynyt ja osallistumismäärät jopa kasvaneet.
- Tietoisuus Lapset puheeksi-keskustelusta on pysynyt täysin samana kaikissa kolmessa kyselyssä

Varhaisen tuen vahvistaminen

Toimijoiden kysely

Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa ”Etenee hyvin/tavoite saavutettu” :

- Teemalliset perheillat 30% -> 20% -> 30%
- Eron ensiapupiste x -> 20% -> 10%
- Koululaisten kerhotoiminta 70% -> 60% -> 100 %
- Nuorisotyö koulussa x -> 50% -> 63,6%
- Perheillä mahdollisuus osallistua eroseminaariin 40% -> 30% -> 10%
- Nuorisotilat on nuorten käytettävissä 90% -> 90% -> 100%
- Järjestämme nuorille neuvontaa ja ohjausta ilman ajanvarausta (ohjaamo) 90% -> 50% -> 45,4%
- Parisuhteen tuen kortti 20% -> 0% -> 0%
- Vanhemmuussuunnitelma 11,1% -> 0% -> 0%

Avoim toiminta 1/2

Toimijoiden kysely

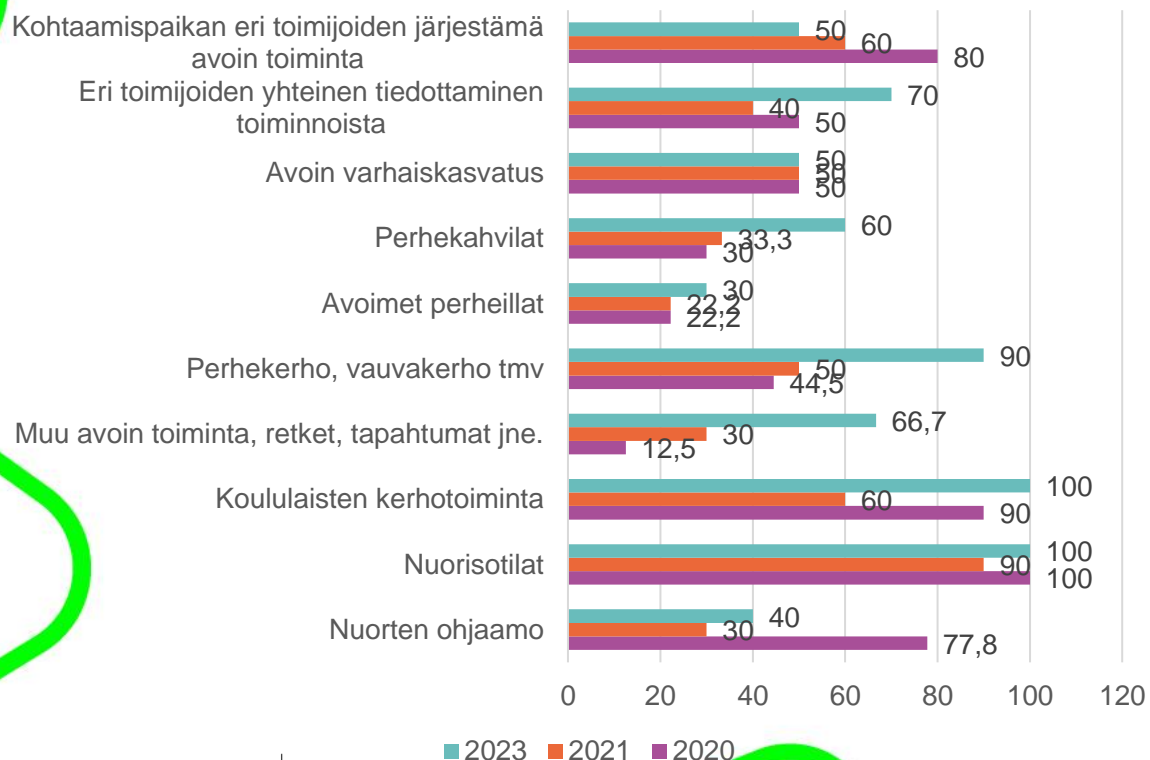
Vahvistunut

- Yhteinen tiedottaminen
- Perhekerhot/vauvakerhot
- Muu avoin toiminta
- Koululaisten kerhotoiminta

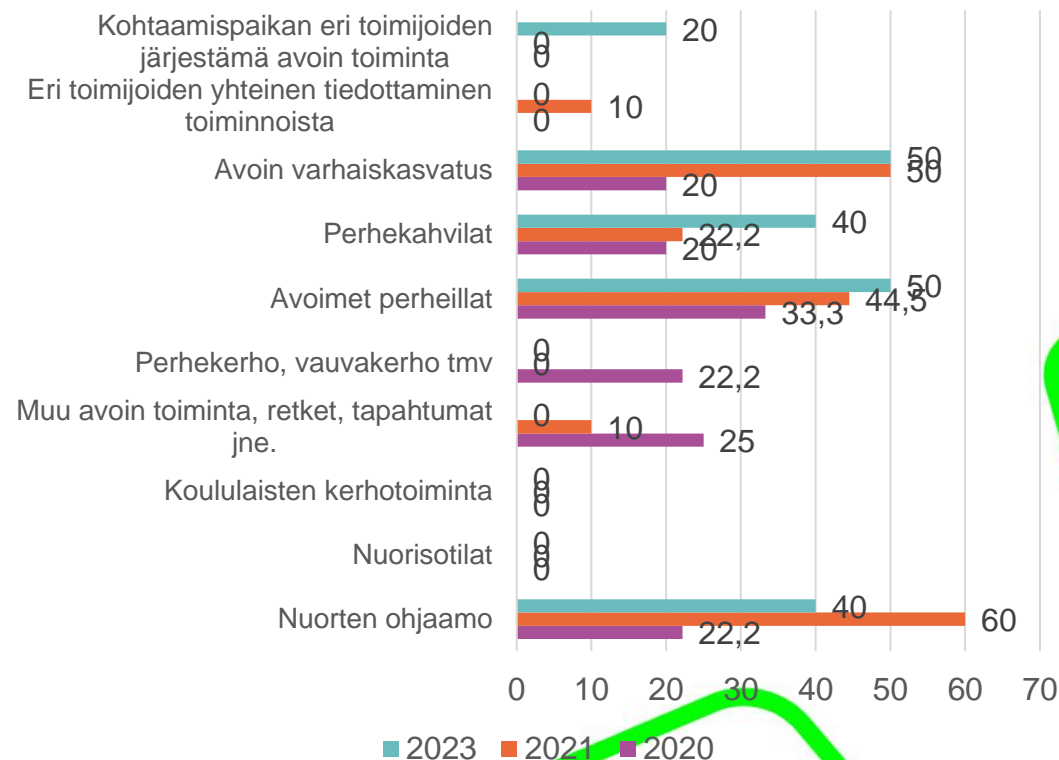
Heikentynyt

- Kohtaamispaikan avoin toiminta
- Nuorten ohjaamo

Hyvinvointia vahvistavat avoimen toiminnan muodot, vastausvaihtoehto ”Etenee hyvin/tavoite saavutettu”

Hyvinvointia vahvistavat avoimen toiminnan muodot, vastausvaihtoehto ”Ei käytössä”

Avoim toiminta 2/2

Toimijoiden kysely

Mukana kunnan kohtaamispaikkatoiminnassa:

- Kunta; varhaiskasvatus, kirjasto, liikunta- ja kulttuuripalvelut
- Sote; neuvola, lastensuojelu, lapsiperheiden palvelut, lasten ja nuorten kuntoutuspalvelut
- Järjestöt; MLL, VIOLA ry, Kriisikeskus, Imetystuki ry, Kantoliinayhdistys, Etelä-Savon allergia, iho ja astma ry, Hope ry, Etelä-Savon syöpäyhdistys, Vesaiset, Mikkelin voimistelijat ja muut järjestöt
- Seurakunta; varhaiskasvatus, erityisnuorisotyö, perheasiain neuvottelukeskus,
- Vapaaehtoiset; vertaisvanhemmat ja -mummot

Panostukset

- Vauvakerho, teemakerho/-ryhmä,
- Perhekahvila, varhaiskasvatuksen avoin perhetoiminta
- Seurakunnan iltaperhekerho, perhekerho, aamupalajumis, avoin toiminta
- Koululaisten kesätoiminta
- Tapahtumat; vauvaviikko, nuorten tapahtumatuotanto, retket
- Asiantuntijoiden vierailut, ennaltaehkäisevä perhetyö
- Tiedottaminen, yhteistyö

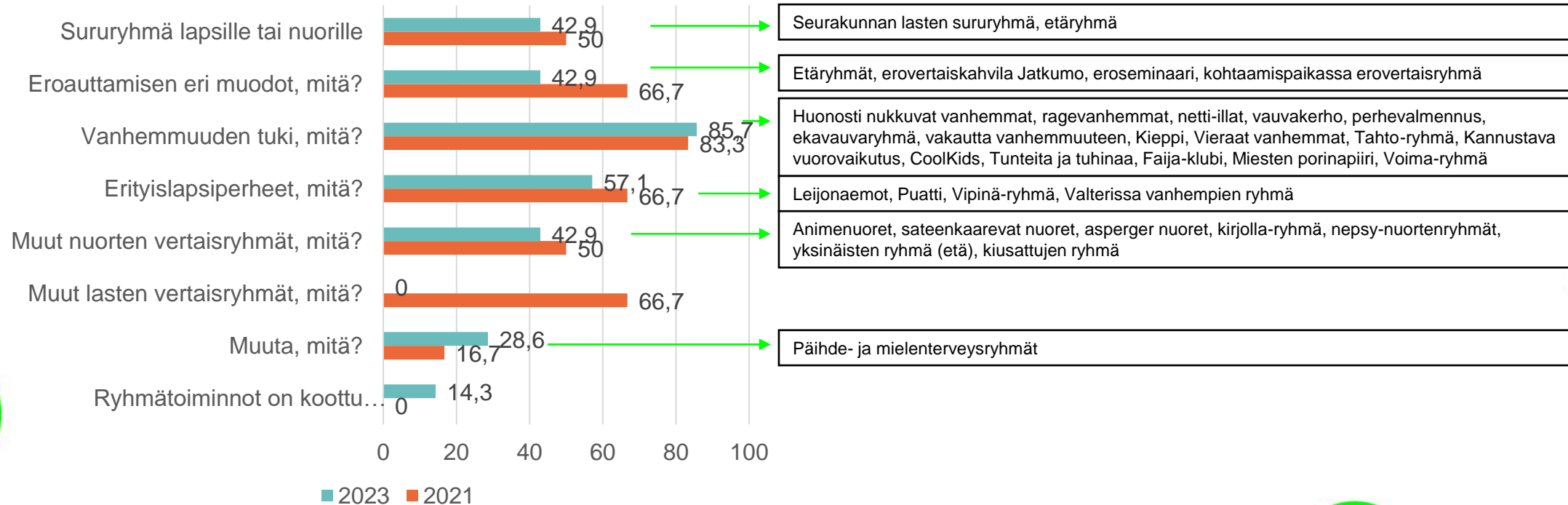
Haasteet

- Resurssit; henkilöstöresurssit, tiedottaminen, paikkojen rajallisuus
- Toimijoiden vaihtuvuus
- Sitoutuminen
- Riittääkö kävijöitä
- Välimatkat/Etäisyydet

Vertaisryhmät

Toimijoiden kysely

Meillä toteutuvat seuraavat vertaisryhmät (kysymysasettelun muutoksista johtuen ei vertailua vuoteen 2020)

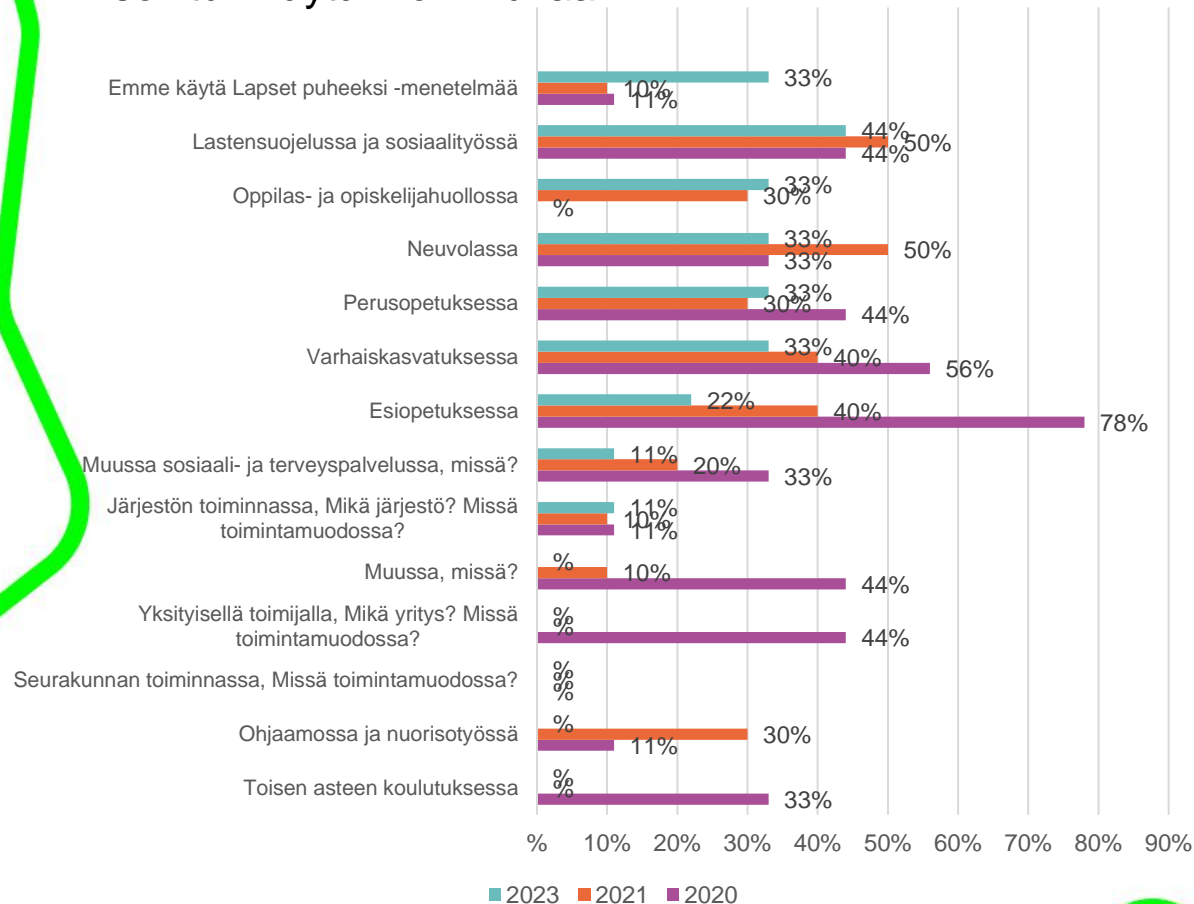
Ryhmätoimintojen yhteen kokoamisessa on edistytty, mutta muutoin kaikki **vertaisryhmät ovat vähentyneet** vanhemmuuden tuen pientä nousua lukuun ottamatta.

- Seurakunnan lasten sururyhmä, etäryhmä
- Etäryhmät, erovertaiskahvila Jatkumo, eroseminaari, kohtaamispaikassa erovertaisryhmä
- Huonosti nukkuvat vanhemmat, ragevanhemmat, netti-illat, vauvakerho, perhevalmennus, ekavauvaryhmä, vakautta vanhemmuuteen, Kieppi, Vieraat vanhemmat, Tahto-ryhmä, Kannustava vuorovaikutus, CoolKids, Tunteita ja tuhinää, Faija-klubi, Miesten porinapiiri, Voima-ryhmä
- Leijonaemot, Puatti, Vipinä-ryhmä, Valterissa vanhempien ryhmä
- Animenuoret, sateenkaarevat nuoret, asperger nuoret, kirjolla-ryhmä, nepsy-nuortenryhmät, yksinäisten ryhmä (etä), kiusattujen ryhmä
- Päihde- ja mielenterveysryhmät

Lapset puheeksi –menetelmä

Toimijoiden kysely

Lapset puheeksi keskusteluja käydään yhdessä sovitun käytännön mukaan:

Lapset puheeksi –keskusteluiden määrä on laskenut lähes kaikissa osa-alueissa. Oppilas- ja opiskeluhuollossa luku on hiukan noussut, neuvolassa sekä lastensuojelussa ja sosiaalityössä on palattu 2020 tasolle ja järjestöjen toiminnassa luku on pysynyt lähes ennallaan.

Emme käytä Lapset puheeksi –menetelmää vastaajien määrä on noussut 33 prosenttiin.

Palvelut

Tiivistelmä; palvelut

Muut huomiot

- Suun terveydenhoito käytetyin palvelu perheiden kyselyyn vastanneilla ³
- Pieksämäellä, Mikkelissä ja Savonlinnassa eniten osallistuneita varhaiskasvatuksessa, vähiten Enonkoskella ja Mäntyharjussa (2022) ⁴
- Koko maakunnan tasolla tehostetun tuen oppilaisen osuus on noussut, eniten nousua Juvalla ja Pertunmaalla. Puumalassa ja Rantasalmella puolestaan tehostetun tuen oppilaiden osuus on laskenut (2021-2022) ⁴
- Erityisen tuen oppilaiden osuus on pysynyt samana maakunnan tasolla. Nousua on tapahtunut eniten Pertunmaalla ja Sulkavala. Vähennemistä on tapahtunut eniten Puumalassa ja Rantasalmella (2021-2022) ⁴
- Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä Etelä-Savossa koko maan vertailulukua enemmän (2021-2022) ⁵

Onnistumiset

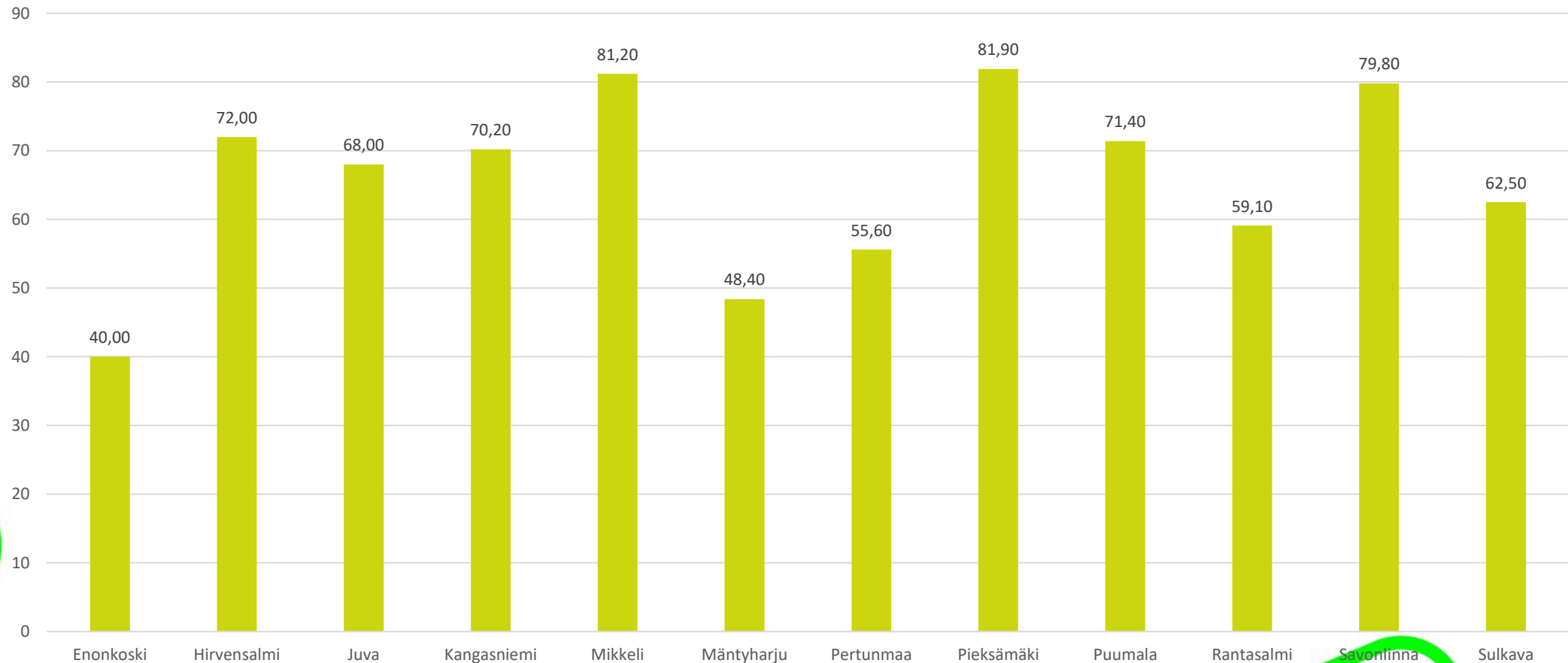
- Toisen asteen opiskelijoiden kokemus saadusta tuesta ja avusta kouluterveydenhoitajilta ja kuraattoreilta kasvanut ¹
- Neuvolapalvelut ovat saatavilla lähellä lasten ja perheiden luonnollista kasvuympäristöä ²
- Lasten päivähoitopaikan järjestelyissä huomioidaan perheiden yksilölliset tarpeet ²
- Yhteisen tiedottamisen lisääminen ²

Haasteet

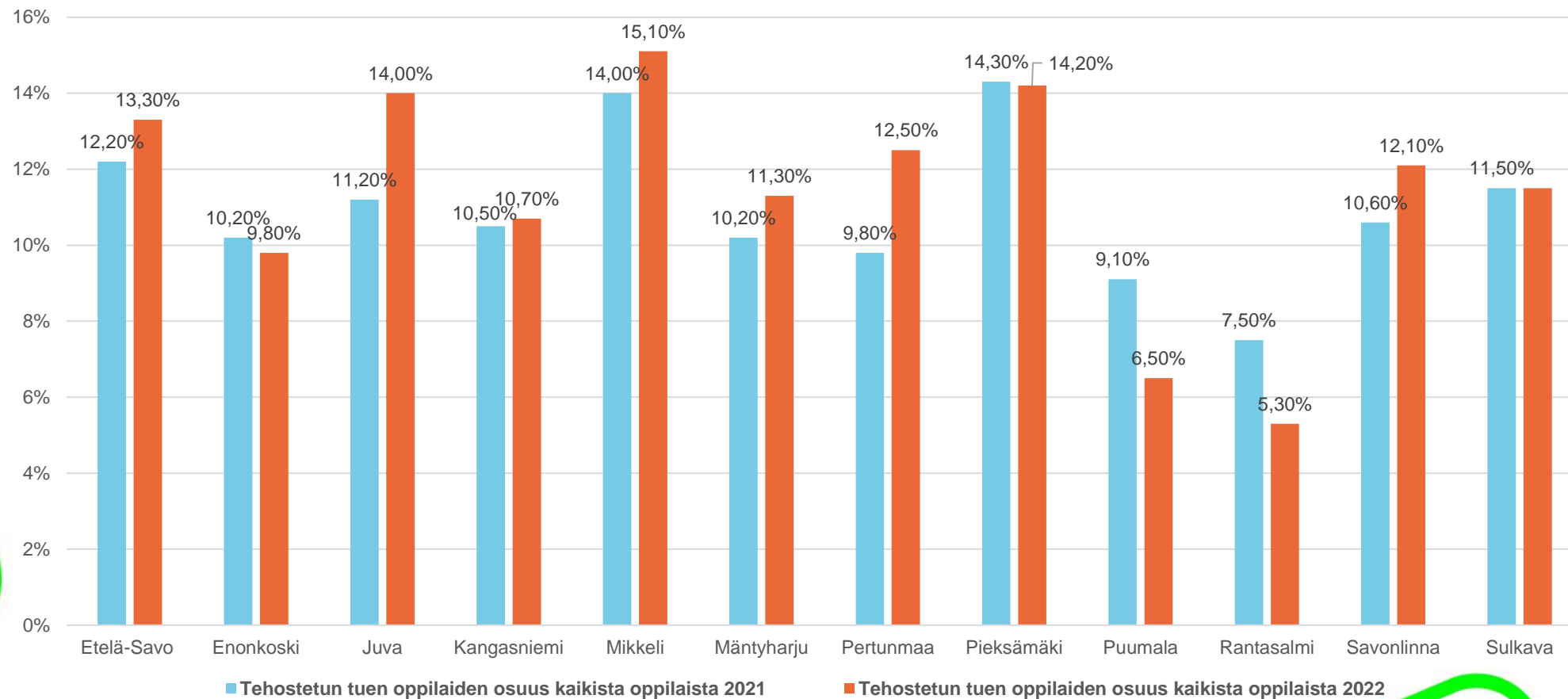
- Työntekijöiden osallistuminen perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja varhaisen tuen työhön ²

Varhaiskasvatukseen osallistuneet 1-6 -vuotiaat 2022

(Osallistumisaste kaikista vastaavan ikäisistä, % 1-6 -vuotiaista, Vipunen)

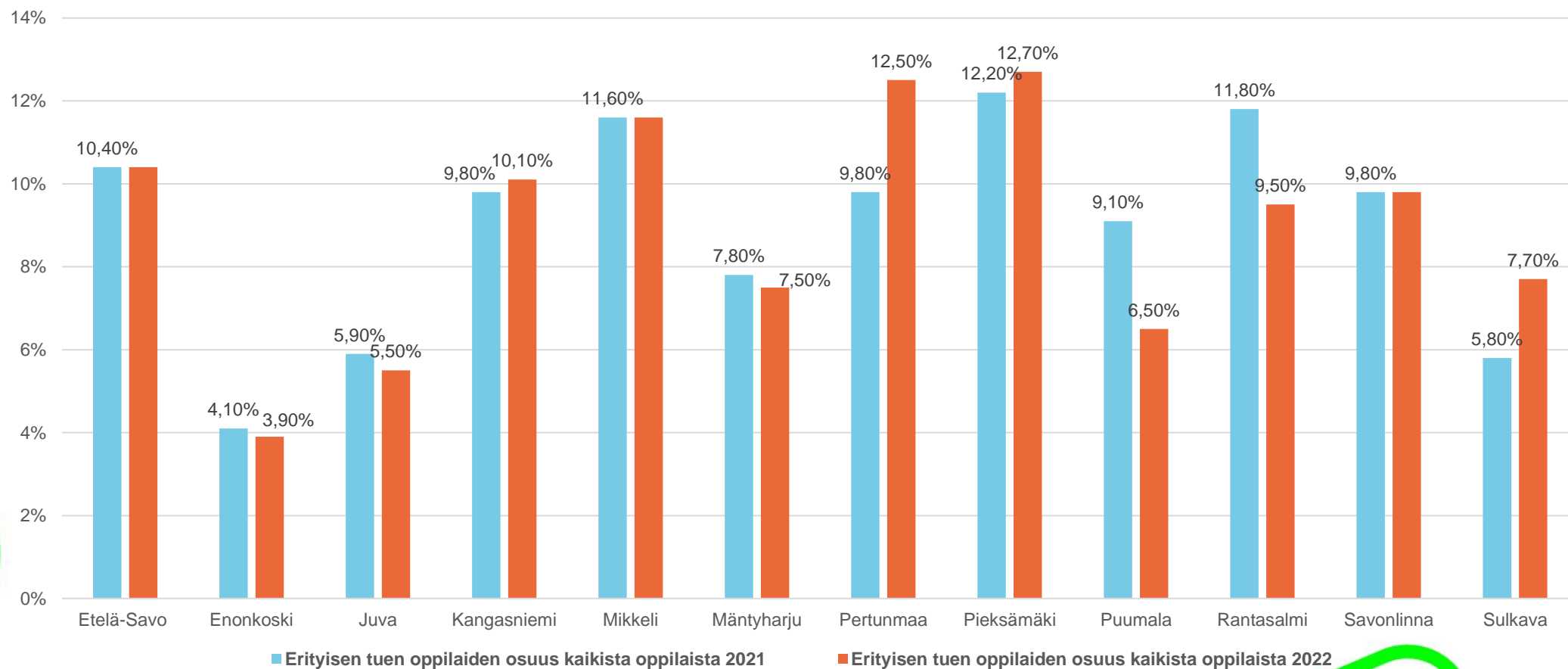

Tehostetun tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista 2021-2022 (Vipunen)

Huom!
Hirvensalmen
tietoja "Tehostetun
tuen osalta" ei ollut
saatavilla vipusesta
vuosilta 2022, 2021,
2020, 2019.
60

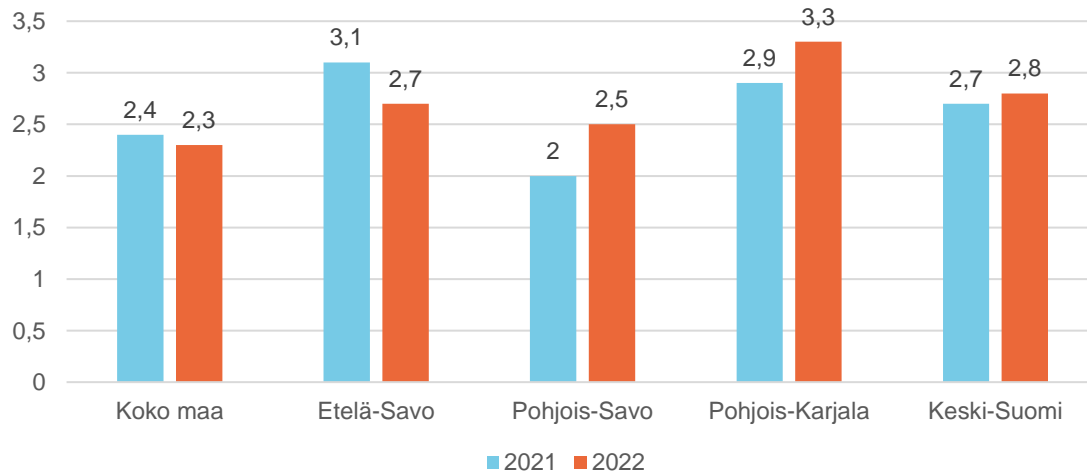
Erityisen tuen oppilaiden osuus kaikista oppilaista 2021-2022 (Vipunen)

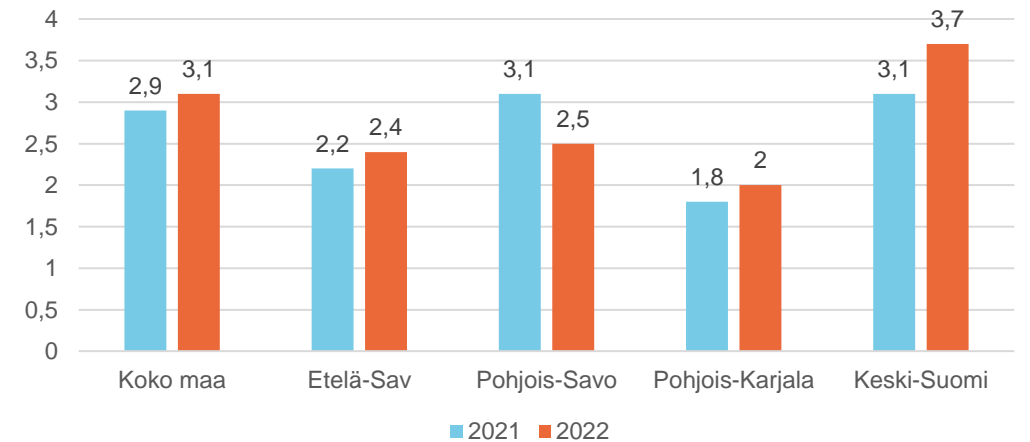
Huom!
Hirvensalmen
tietoja ei ollut
saatavilla Vipusesta
"Erityisen tuen
osalta" vuosilta
2021 ja 2022.
Vuonna 2020
erityisen tuen
oppiaita siellä oli
15,4 %

Sosiaalipalvelut; kotipalvelu ja perhetyö Sotkanet

Perheitä lapsiperhepalveluiden kotipalveluissa, %
lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut (id:3519)

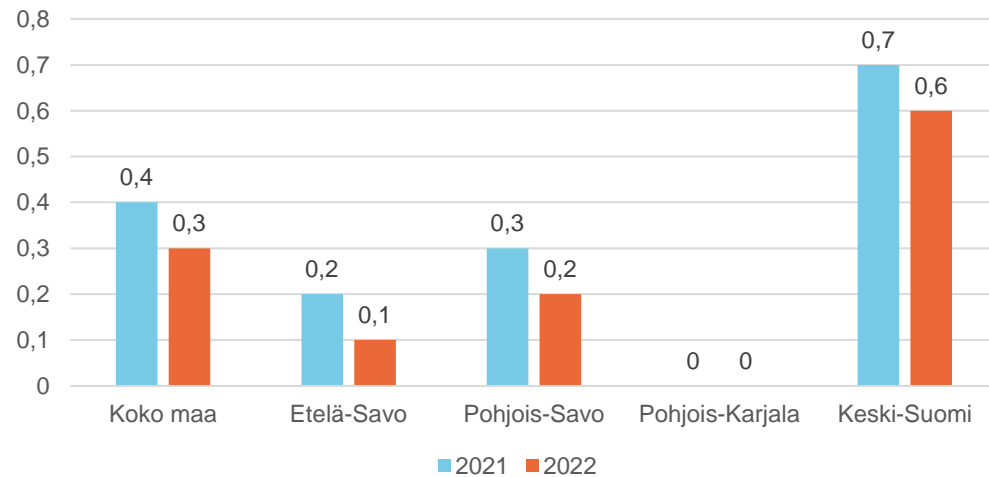
Perheitä lapsiperhepalveluiden perhetyössä, %
lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut (id:3518)

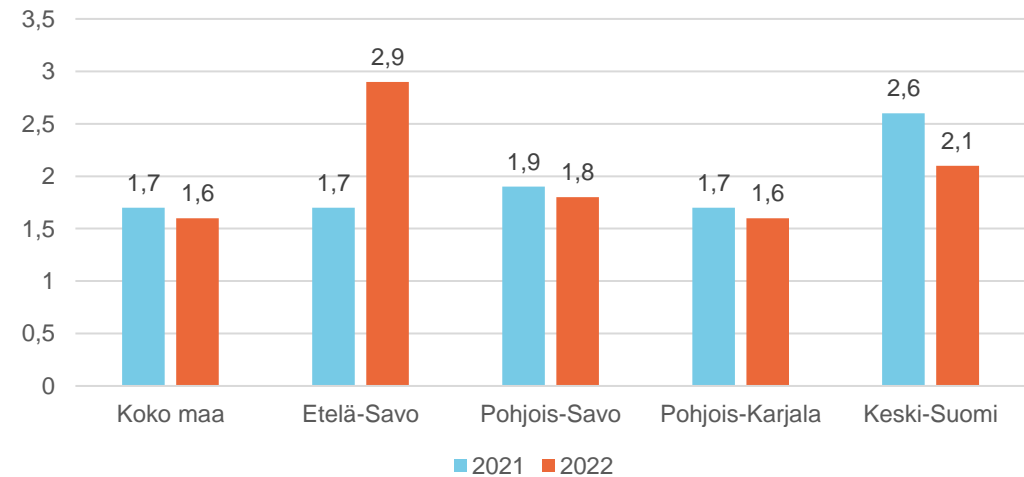
Lastensuojelu; kotipalvelu ja tehostettu perhetyö

Sotkanet

Perheitä lastensuojelun kotipalveluissa, %
lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut
(id:3517)

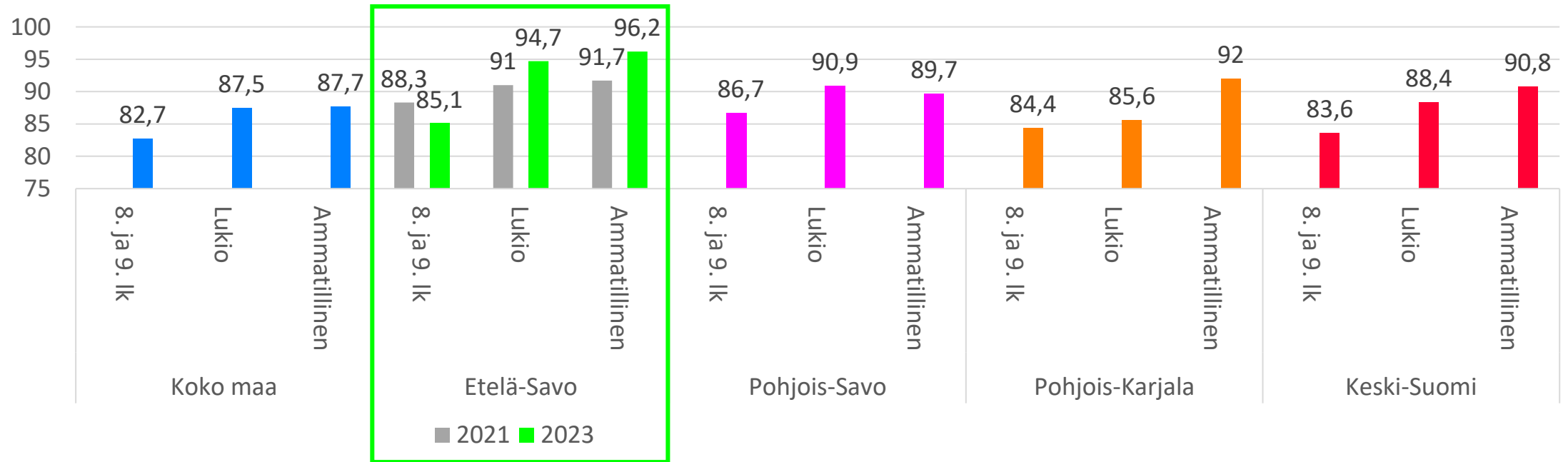

Perheitä lastensuojelun tehostetussa
perhetyössä, % lapsiperheistä, kunnan
kustantamat palvelut (id:3516)

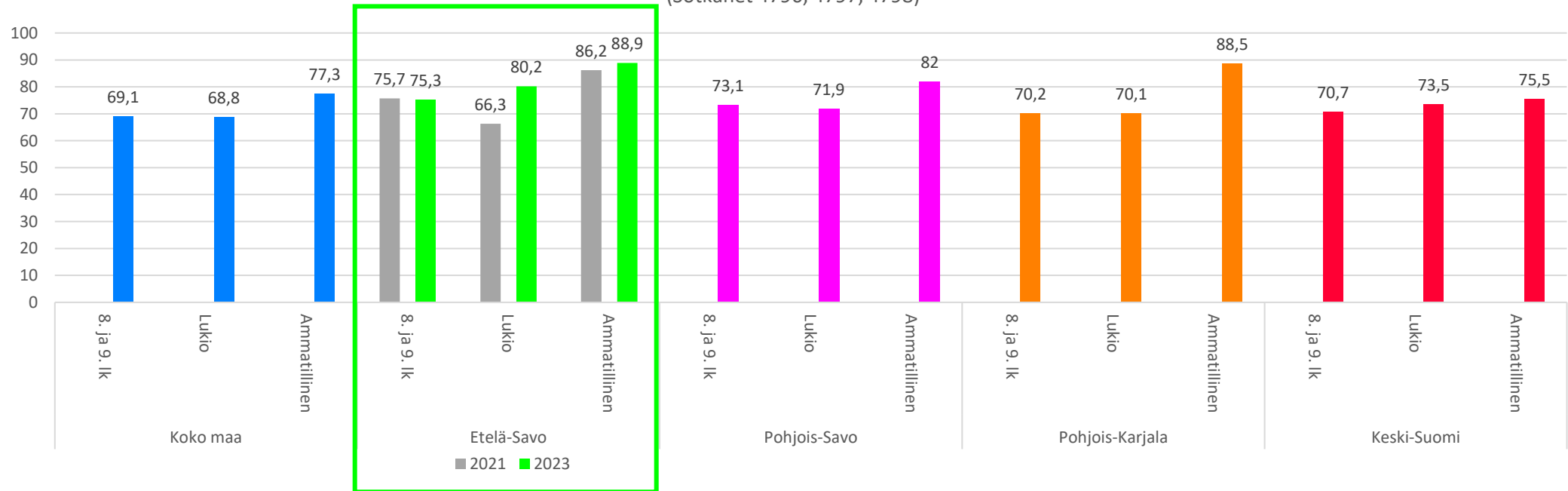
Tukea ja apua kouluterveydenhoitajalta

Saanut tukea ja apua hyvinvointiin kouluterveydenhoitajalta lukuvuoden aikana, %
(KTK 8-9lk, lukio 1. ja 2. vuosi, ammatillinen oppilaitos)
(Kouluterveyskysely 2023 ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 4793, 4794, 4795)

Tukea ja apua koulukuraattorilta

Saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilta lukuvuoden aikana, %
(KTK 8-9lk, lukio 1. ja 2. vuosi, ammatillinen oppilaitos)
(Kouluterveyskysely 2023, ja Etelä-Savon osalta 2021 & 2023)
(Sotkanet 4796, 4797, 4798)

Mitä perhekeskustoiminnan palveluita olette käyttäneet viimeisen puolen vuoden aikana tai tulette käyttämään lähiaikoina? Voit valita useita 1/2.

Perheiden kysely.

Listan alussa on kaikki yleisimmät palvelut

Muutoksia mm.

Äitiyspalveluiden käyttömäärissä selkeätä vaihtelua kyselyiden välillä, mutta mikä on Covid19 merkitys?

Lasten neuvolapalveluiden käytössä vuonna 2023 selkeä kasvu vuodesta 2020, mutta pieni vähennys verrattuna vuoteen 2021

Lasten erikoissairaanhoidon ja nuorisopsykiatrian käytössä kasvua

Perheohjaus/työn käytössä selkeätä vaihtelua kyselyiden välillä, mutta mikä on Covid19 merkitys?

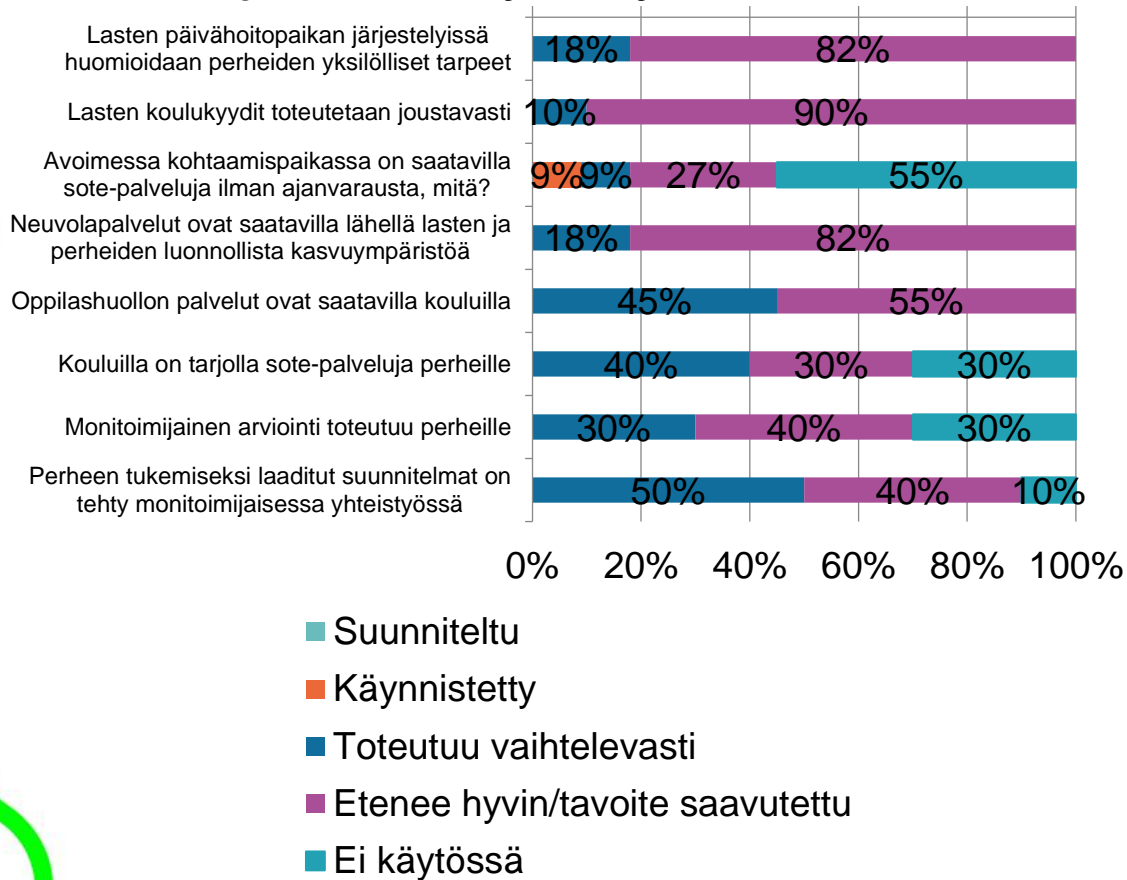
	2020	2021	2023
Suun terveydenhuolto	70 %	67 %	70 %
Lasten neuvolapalvelut	46 %	62 %	60 %
Kouluterveydenhuolto	63 %	51 %	56 %
Varhaiskasvatus	39 %	54 %	53 %
Perusopetus	57 %	42 %	44 %
Lääkäripalvelut	34 %	36 %	34 %
Kelan palvelut (etuudet, kuntoutus jne.)	31 %	35 %	31 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut (kunta)	33 %	29 %	29 %
Esiopetus	16 %	26 %	21 %
Kuraattoripalvelut	13 %	13 %	16 %
Äitiysneuvolapalvelut	10 %	19 %	14 %
Lasten erikoissairaanhoido (lastentaudit, lastenneurologia)	10 %	14 %	14 %
Puheterapia	6 %	10 %	10 %
Fysioterapia	6 %	7 %	10 %
Toisen asteen opetus	13 %	11 %	9 %
Psykologipalvelut	10 %	10 %	9 %
Toimintaterapia	7 %	8 %	8 %
Mannerheimin lastensuojeluliiton palvelut (MLL)			8 %
Lapsiperheiden sosiaalityö	7 %	6 %	8 %
Nuorisopalvelut (kunta)	9 %	7 %	7 %
Ehkäisy- ja seksuaaliterveysneuvonta	7 %	7 %	7 %
Lastensuojelu	6 %	5 %	6 %
Lastenpsykiatria	4 %	5 %	6 %
Perheohjaus/ perhetyö	7 %	11 %	6 %
Perheoikeudelliset palvelut (lastenvalvoja)	6 %	4 %	6 %
Kasvatus- ja perheneuvonta	5 %	6 %	4 %
Muu, mikä	3 %	4 %	4 %

Mitä perhekeskustoiminnan palveluita olette käyttäneet viimeisen puolen vuoden aikana tai tulette käyttämään lähiaikoina? Voit valita useita 2/2. Perheiden kysely.

	2020	2021	2023
Vammaispalvelut	3,1%	2,9%	3,5%
Yksityiset palvelut, mikä	3,4%	2,1%	3,3%
Lasten ja nuorten mielenterveysvastaanotto			3,3%
Lapsiperheiden kotipalvelu	3,1%	5,7%	2,8%
Nuorisopsykiatria	1,0%	3,1%	2,5%
Tukihenkilö	1,8%	2,2%	2,4%
Diakoniatyö (seurakunta)	1,8%	3,1%	2,4%
Miesten asema (Viola ry)	,5%	,3%	1,6%
Nuorten ohjaamo (Oikkari, Pientare, Savonlinna)	1,8%	,9%	1,6%
Perheasian sovittelu (seurakunta)	1,6%	1,0%	1,5%
Välkkäri-työryhmä	1,0%	1,5%	1,3%
Väkivaltatyö (Viola ry)	1,3%	,5%	1,1%
Kieppi kiertävä perhekeskus (Viola ry)	,0%	,3%	,7%
Valvotut tapaamiset	1,3%	,7%	,7%
Mimosan palvelut			,7%
Nuorten päihdepalvelut	,0%	,0%	,3%

Tarpeisiin perustuvat palvelut

Toimijoiden kysely

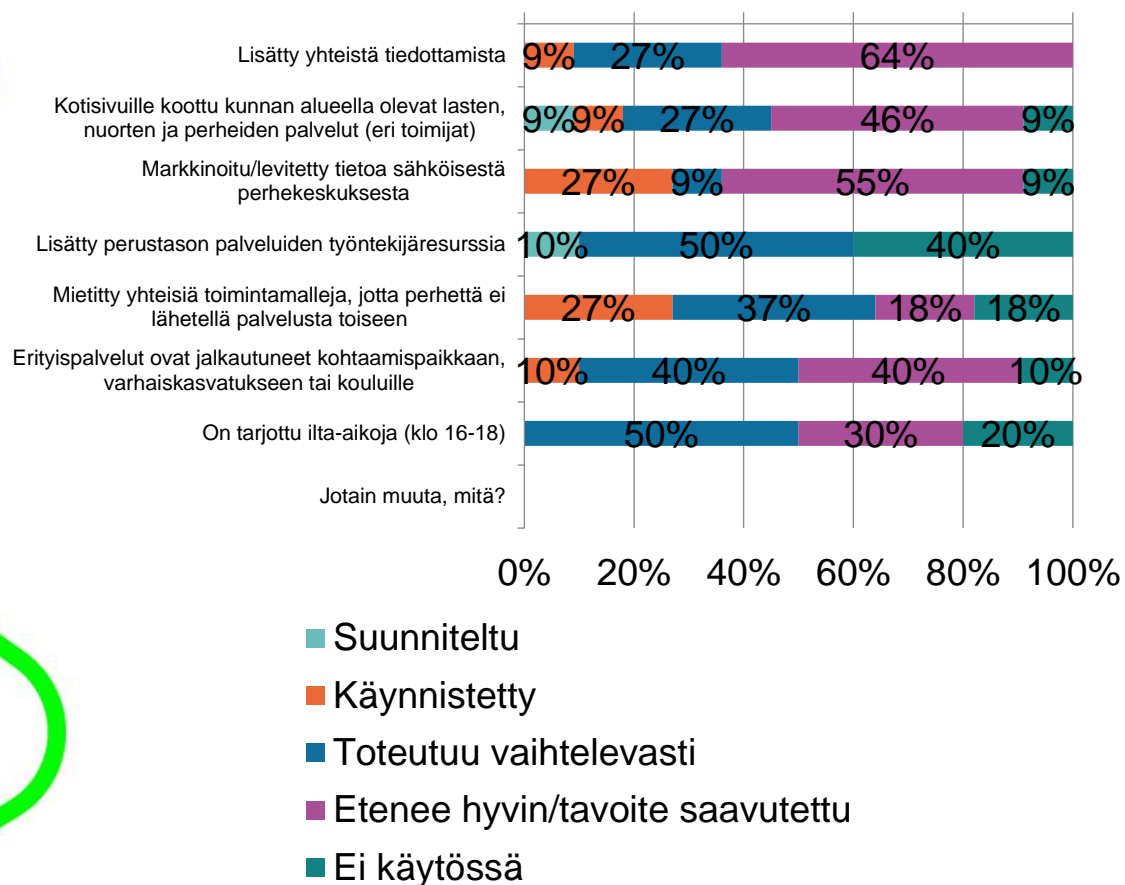
Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa ”Etenee hyvin/tavoite saavutettu” :

- Lasten päivähoitopaikan järjestelyissä huomioidaan perheiden yksilölliset tarpeet 70% -> 60% -> **81,8%**
- Lasten koulukyydit toteutetaan joustavasti 50% -> 66,7% -> **90%**
- Avoimessa kohtaamispaikassa on saatavilla sote-palveluja ilman ajanvarausta 10% -> 10% -> 27,3%
- Neuvolapalvelut ovat saatavilla lähellä lasten ja perheiden luonnollista kasvuympäristöä 70% -> 66,7% -> **81,8%**
- Oppilashuollon palvelut ovat saatavilla kouluilla 70% -> 50% -> 54,5%
- Kouluilla on tarjolla sote-palveluja perheille 40% -> 50% -> 30%
- Monitoimijainen arviointi toteutuu perheille 40% -> 44,5% -> 40%
- Perheen tukemiseksi laaditut suunnitelmat on tehty monitoimijaisessa yhteistyössä 50% -> 50% -> 40%

Avoimen kohtaamispaikan sote-palveluina ilman ajanvarausta; perhetyö, toimintaterapeutti, varhaiskasvatus, neuvolan terveydenhoitaja, kuntoutuspalveluista kuntoutusohjaaja ja psykologeja pop-up –tyyppisesti sekä sosiaaliohjaaja ja mipäsairaanhoitaja ohjaamalla.

Palveluiden saatavuuden parantaminen

Toimijoiden kysely

Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa ”Etenee hyvin/tavoite saavutettu” :

- Lisätty yhteistä tiedottamista
30% -> 44,5% -> 63,6%
- Kotisivuille koottu kunnan alueella olevat lasten, nuorten ja perheiden palvelut (eri toimijat)
20% -> 22% -> 45,4%
- Markkinoitu/levitetty tietoa sähköisestä perhekeskuksesta x – x- 54,5%
- Lisätty perustason palveluiden työntekijäresurssia
20% -> 11% -> 0%
- Mietitty yhteisiä toimintamalleja, jotta perhettä ei lähetellä palvelusta toiseen
50% -> 40% -> 18,2%
- Erytispalvelut ovat jalkautuneet kohtaamispaikkaan, varhaiskasvatukseen tai kouluille
20% -> 22,% -> 40%
- On tarjottu ilta-aikoja (klo 16-18)
30% -> 0% -> 30%

Perheiden tarpeisiin vastaavat uudet toimintamallit 2023

Toimijoiden kysely

- Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö (lene-tehtävät)
- Neuvola lisännyt vanhempaininfoja perheiden tarpeisiin pohjautuen
- Naapurikuntien kanssa tehdään yhteistyötä kuntien rajaseuduilla asuvien perheiden kanssa (varhaiskasvatus)
- Vertaistukiryhmätoimintojen kehittäminen
- Nuorisotyö koulussa
- Ankkuripoliisitoiminta
- Seurakunnan iltakerho
- MLL:n lapsiparkki

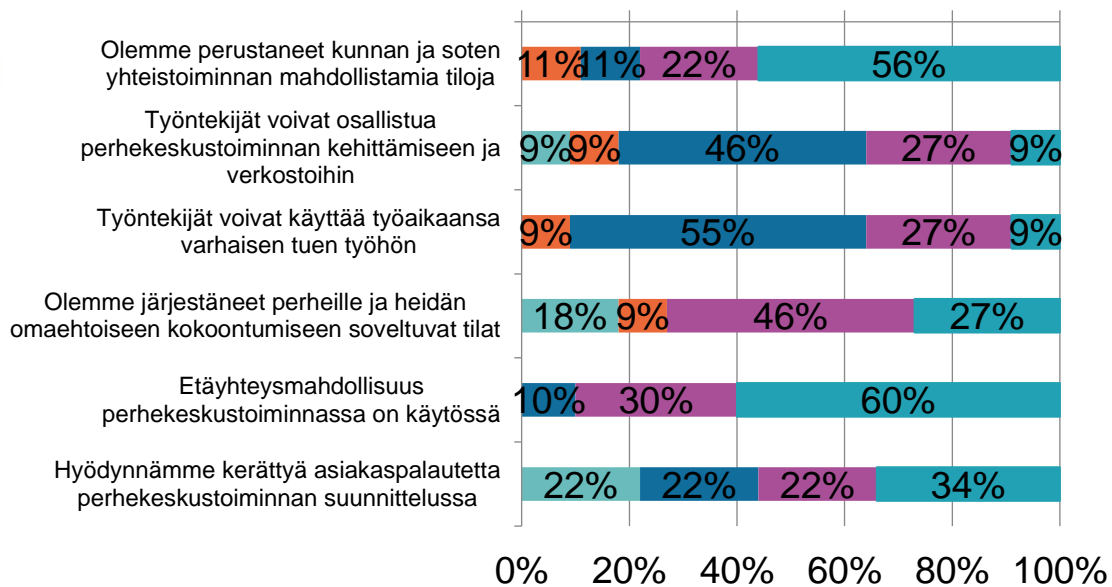
Soten ennaltaehkäisevien palveluiden ja varhaisen tuen vahvistaminen vuonna 2023

Toimijoiden kysely

- Sähköinen perhekeskustoiminta
- Perheneuvo
- Terveystalon varhaisen tuen perheohjauksen näkyvyyden lisääminen ja jalkautuminen
- Neuvola lisännyt vanhempaininfoja perheiden tarpeisiin pohjautuen
- Varhaisen tuen palveluiden kynnystä koetettu madaltaa, entistä herkemmin tarjottu lisäkäyntejä
- Lasten ja nuorten mielei-palvelut jalkautuu
 - Tarkoitetaanko mielei -> mieri eli mielenterveys- ja riippuvuus
- Lastensuojelu ja lapsiperheiden palvelut esittäytyneet kouluille

Palveluiden integroinnin ja perheiden osallisuuden edistäminen

Toimijoiden kysely

- Suunniteltu
- Käynnistetty
- Toteutuu vaihtelevasti
- Etenee hyvin/tavoite saavutettu
- Ei käytössä

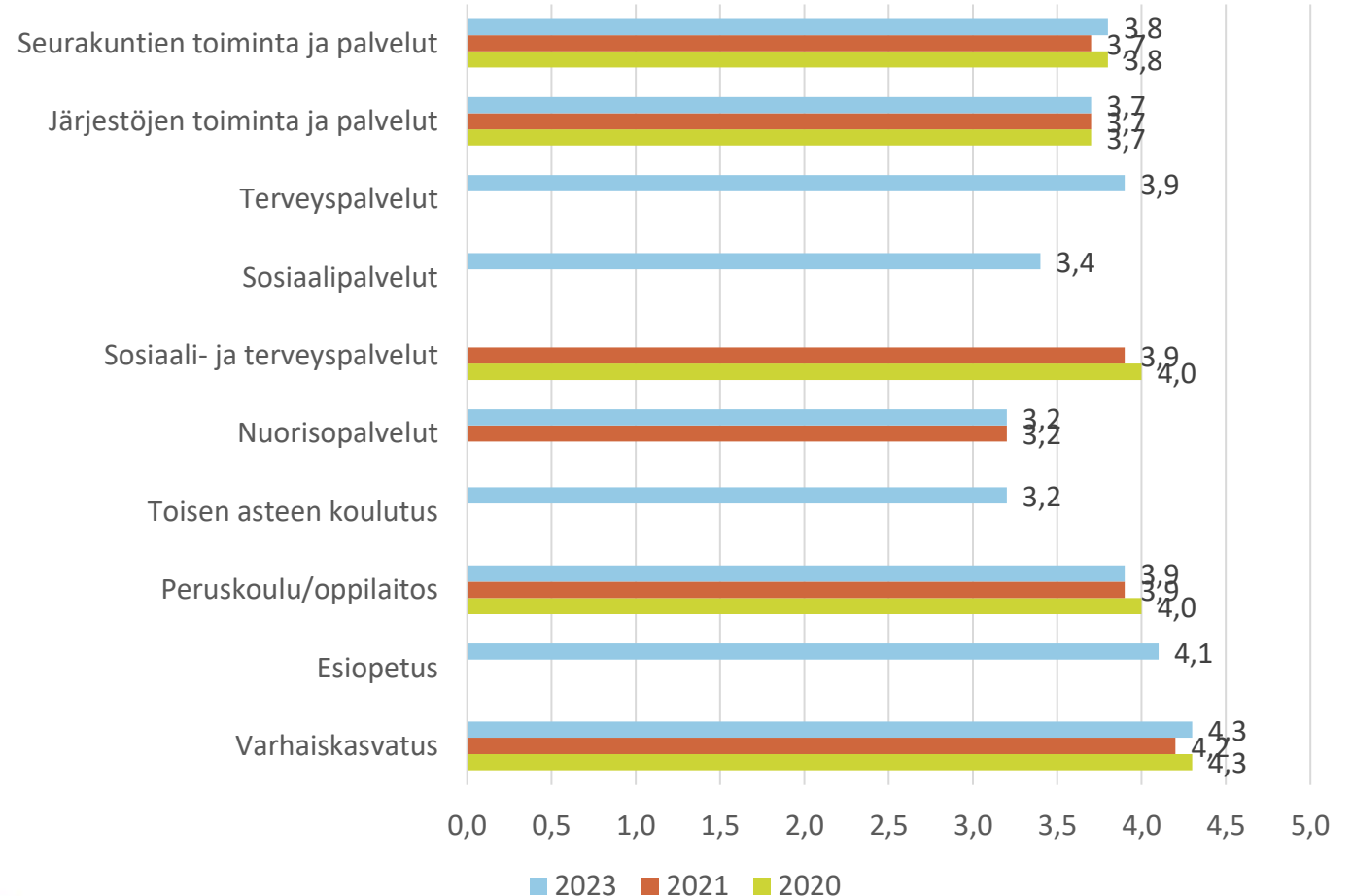
Vertailu edellisiin vuosiin arviointiasteikossa "Etenee hyvin/tavoite saavutettu" :

- Olemme perustaneet kunnan ja soten yhteistoiminnan mahdollistamia tiloja
20% -> 50% -> 22,2%
- Työntekijät voivat osallistua perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja verkostoihin
40% -> 40% -> 27,3%
- Työntekijät voivat käyttää työaikaansa varhaisen tuen työhön
50% -> 50% -> 27,3%
- Olemme järjestäneet perheille ja heidän omaehtoiseen kokoontumiseen soveltuvat tilat
30% -> 60% -> 45,4%
- Etäyhteysmahdollisuus perhekeskustoiminnassa on käytössä
20% -> 20% -> 30%
- Hyödynnämme kerättyä asiakaspalautetta perhekeskustoiminnan suunnittelussa
55,6% -> 20% -> 22,2%

Kaikki tulokset etäyhteysvastausta lukuun ottamatta ovat laskeneet.

Arvioi, kuinka hyvin tarpeenne ovat tulleet kuulluksi ja olette tulleet aidosti kohdatuksi seuraavissa palveluissa Perheiden kysely

- Vastausvaihtoehtoihin on vuosien varrella tullut täydennystä ja tarkennuksia
- Kaikki vaihtoehdot eivät ole olleet mukana vielä 2020 ja 2021
- Varhaiskasvatuksessa perheen kuuleminen ja kohtaaminen on onnistunut parhaiten
- Tältä osin tulos vakaa kaikkien kolmen kyselyn osalta

Toimimme yhdessä

Monialaisen työparityöskentelyn arvio

Toimijoiden kysely

Erityisen tuen työntekijät jalkautuminen/konsultointi

- Pienellä paikkakunnalla matalakynnys yhteistyölle
- Erityisen tuen työntekijä konsultoi varhaiskasvatusta erittäin hyvin.
- Erityisopettajaresurssit ovat hyvät
- Lastensuojelun työntekijät ovat hyvin yhteydessä kouluun tarpeen mukaan.
- Alku oli isossa muutoksessa Eloisan kanssa haasteellista, nyt jo asettautunut uomiinsa. Erityisesti hyvinvointialueen ensimmäinen vuosi aiheutti vaihtelevuutta, osin myös työntekijäkohtaista.
- Saadaan yleensä pyydettyä, ei oma-aloitteisuutta. Emme tiedä miten paljon työaika- ja resurssit mahdollistavat työntekijöiden aktiivisen roolin.
- Koulupsykologipalvelun saatavuus lv. 23-24 ollut olematon
- Epäselvää keneltä kysytään erilaisia terveydenhuoltoon liittyviä asioita
- Aikaresurssi
- Vaihtelevaa. Toivotaan järjestelmällisempää yhteistyötä esim. opiskeluhoitopalvelujen kanssa, ei puolesta sopimista. Parhaimmillaan alusta saakka sovitaan yhdessä neuvottelut ja yhteistyö.

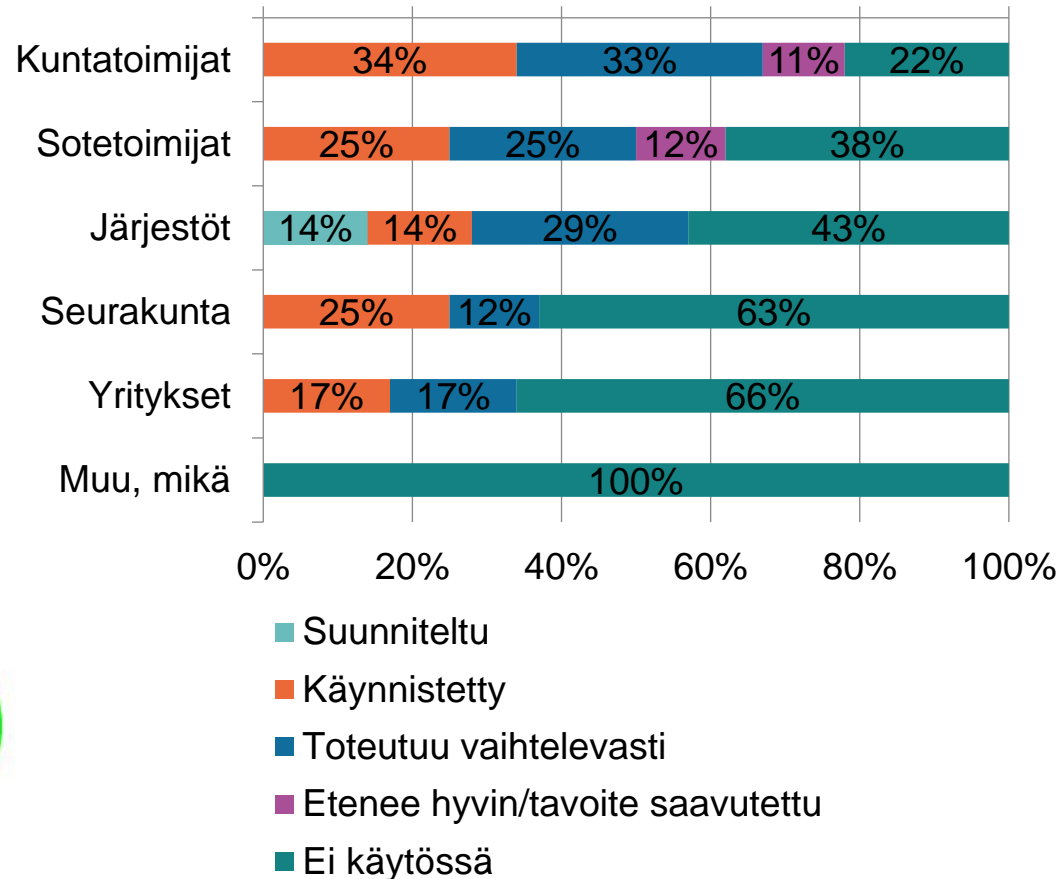
Työparityöskentely eri ammattikuntaa olevan työntekijän kanssa

- Yhteistyö ohjaamalla työparitoiminnassa on erinomaista, muualla verkostossa vielä kapeaa
- Sujuvoittaa asian eteenpäin viemistä
- Tarpeen mukaan, Ei säännöllistä, Suht vähäistä tällä hetkellä
- Kuraattoreilla ja terveydenhoitajilla paljon yhteistyötä ja työparityötä keskenään ja muun henkilöstön kanssa. Mutta huonompaa oppilaitoksen ulkopuolelle.
- Koulussa ja päiväkodissa, perhetyössä ja neuvolassa enemmän yksilötyöskentelyä, samoin nuorisotyössä ja seurakunnassa
- Erittäin vaihtelevaa. Toteutuu huonosti esim. kasvatus- ja perheneuvonnassa. Kalenterointi vaikeaa. Tietosuoja-asiat hidastavat. Omien yksikköjen sisällä toteutuu paremmin.

Arviointiasteikko 1-10	Keski- arvo 2023	Keski- arvo 2021	Keski- arvo 2020
Erityisen tuen työntekijät jalkautuminen/konsultointi	7,0	7,3	7,1
Työparityöskentely eri ammattikuntaa olevan työntekijän kanssa	6,6	6,5	6,4

Sähköisen perhekeskuksen hyödyntäminen

Toimijoiden kysely

Tämä kysymys ensimmäistä kertaa, joten ei vertailtavuutta edellisiin vuosiin.

- Vähiten sähköinen perhekeskus on ollut käytössä seurakunnissa ja yrityksissä, kun vertailee ei käytössä - vastauksia
- Eniten etenee hyvin- vastauksia kunta- ja sotetoimijoilla
- Muu, mikä kohdassa kommentti "Emme ymmärrä kysymystä"

Tiivistelmät

Tiivistelmä perheiden kyselystä 1/2

11/2023, 763 vastausta

- Edelleen aikaisempien kyselyjen tapaan perheiden arjen **sujuvuuden kannalta tärkeitä palveluja ovat varhaiskasvatuksen palvelut, neuvolatoiminta, lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö**. Nyt ensimmäistä kertaa mainittiin myös tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta. Isovanhempien antaman apu on edelleen selkeästi tärkein tuki lapsiperhearjen sujuvuuden helpottamisessa. Sukulaisten ja ystävien apu arjessa on selkeästi vähentynyt vuoden 2020 kyselyyn verrattuna.
- **Suun terveydenhuollon ja neuvolan palvelut** ovat edelleen **käytetyimpiä** lapsiperheiden palveluita edellisten kyselyjen tapaan.
- Perhekeskustoiminnan eri muodot ovat tulleet hieman tutummaksi. Erityisesti osallistuminen Avoimen kohtaauspaikan toimintaan on lisääntynyt selkeästi uusimman kyselyn tulosten perusteella.
- **Yli puolet vastaajista ilmoitti olevansa tyytyväinen harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin**. Tyytyväisten osuus vuoden 2023 kyselyssä 13% korkeampi kuin vuoden 2021 kyselyssä.
- Aikaisemmissa kyselyissä perheet saivat eniten tietoa lapsiperheiden palveluista omien verkostojen, kuten tuttavien ja somekanavien kautta. Vuoden 2023 kyselyssä tämän edellä mainitun vaihtoehdon rinnalle ovat nousseet eri toimijoiden omat nettisivut ja some-kanavat. Myös tapahtumakalenterit ovat osoittaneet paikkansa. Koulu, ja erityisesti Wilma-viestintäkanava on säilyttänyt paikkansa tärkeimpänä tiedonsaantikanavana.
- **Digitaaliset palvelut; chat ja sähköinen ajanvaraus ovat tulleet vahvasti lapsiperhepalveluihin**. Digilääkärin helppoutta ottaa yhteyttä ilman jonoa nostettiin paljon esiin. Se näkyy tuloksissa myös perusterveydenhuollon lähitapaamisten ja päivystysavun yhteydenottojen vähenemisenä.
- ”Yhden luukun periaatteella” toimivat puhelinpalvelut **luukku ja perheneuvo** nousevat esiin lapsiperheille helppona ja sujuvana tapana saada asioita eteenpäin yhdellä soitolla. Niissä korostui, että työntekijä selvittää asian ja kuuntelee. Asia ratkeaa nopeasti tai saa ajanvarauksen oikeaan palveluun.
- Perheille on tärkeää, että tieto toiminnoista ja tarjottavasta tuesta **kootaan yhteen** ja tarjottava apu on **helposti saatavilla**. **Helppo yhteydenotto, aito kohtaaminen, keskustelumahdollisuus ja palveluiden helppo saavutettavuus** luovat joustavat toimintapuitteet.

Tiivistelmä perheiden kyselystä 2/2

11/2023, 763 vastausta

Perheiden mielestä arjen sujuvuutta tuettaisiin parhaiten merkittävässä elämäntilannemuutoksissa seuraavin toimenpitein:

- Helppo yhteydenotto, aito kohtaaminen ja kuuleminen
- Apu kotiin (lastenhoito, kotiapu)
- Matalan kynnyksen keskusteluapu, ilman ajanvarausta laajoilla aukioloajoilla

Palveluiden parantamisessa nostettiin esiin:

- Palvelujen saavutettavuuden parantaminen
- Varhaisen tuen työmuotojen tarjoaminen ja kehittäminen yhdessä
- Palvelun laatua kehittämällä
- Vapaa-ajan harrastustoiminnan kehittäminen
- Aito kohtaaminen ja osallisuus

Tiivistelmä toimijoiden kyselystä

2/2024, arvioitu vuotta 2023, 11 vastausta 12 kunnasta

Onnistumiset

- Kyselyyn vastanneen työryhmän monitoimijuus lisääntynyt
- Kouluikäiset/nuoret; kerho- ja harrastetoiminta, nuorisotilat, päihteettömät vapaa-ajan vietto mahdollisuudet nuorille. Nuorten vaikuttamiskanavat ovat vahvoina vuodesta toiseen.
- Liikunnallisten vaihtoehtojen lisääminen perheille, perheen yhteiset jutut vapaa-ajalla
- Tunne- ja vuorovaikutustyö lapsilla ja nuorilla
- Lasten päivähoitopaikan järjestelyissä huomioidaan perheiden yksilölliset tarpeet
- Lasten koulukyydit toteutetaan joustavasti
- Neuvolapalvelut ovat saatavilla lähellä lasten ja perheiden luonnollista kasvuympäristöä
- Yhteinen tiedottaminen ja tietojen koonti
- Eniten sähköinen perhekeskus on ollut käytössä kunta- ja sotetoimijoilla

Haasteet

- Lasten ja perheiden vaikuttamiskanavat ovat suppeat, esim. perheparlamentteja tai lapsiperheiden asiakasraateja ei ollut viime vuonna ollenkaan.
- Lapset puheeksi –keskusteluiden määrä on laskenut lähes kaikissa osa-alueissa. Emme käytä Lapset puheeksi –menetelmää vastaajien määrä on noussut 33 prosenttiin. Vastaajista 2 kertoo, että heillä on oma/omia kouluttajia.
- Lähes kaikki vertaisryhmät ovat vähentyneet.
- Parisuhteentuen kortin ja vanhemmuussuunnitelman käyttö on vähentynyt, kuten myös lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi
- Työntekijöiden osallistuminen perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja varhaisen tuen työhön
- Vähiten sähköinen perhekeskus on ollut käytössä seurakunnissa ja yrityksissä

Lisätietoja Etelä-Savon perhekeskustoiminnasta

etelasavonha.fi/perhekeskus

omaperhe.fi

omahelpperi.fi